

ADVENT SZEMLE

2021. NOVEMBER: BÍZZATOK ISTEN PRÓFÉTAI SZAVÁBAN! + LEGELTESSÉTEK ISTEN NYÁJÁT!
+ TÖLE TANULUNK + SZÁZ ÉV ADVENTTÖRTÉNELEM: MAROSVÁSÁRHELY, 1921-2021
+ ISTEN VERSUS EMBER + AZ UTOLSÓ ÍTÉLET ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ DOKUMENTUMOK
+ GYŐZTESEK + A TÓRA HITELESSÉGE ÉS TÖRTÉNETISÉGE + AZ UTOLSÓ TANÚK

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁROKNAK

Bibliai előadássorozat,
november 19-től,
esténként 21:00 órától

A cselekvő Jézus

„Íme, Én hamar eljövök...”

Küldetésünk, hogy Urunkat, Jézus Krisztust dicsóítsuk határtalan szeretete bizonyítékainak ismertetésével. Célunk az, hogy cikkeink és híreink által olvasóink jobban megismerjék a Megváltót, és reménykedve várják közeli eljövetelét.

A cselekvő Jézus

*Bibliai előadás-sorozat
magyar szinkronnal*

*Hetednapi Adventista Egyház
- Románia*

november 19-től
esténként **21:00** órától

LIVE

2021. NOVEMBER. A Romániai Hetednapi Adventista Egyház hitnevelő és tájékoztató havilapja.
Megjelenik havonta az Unióbizottság irányításával.

Igazgató Balla Loránd; Főszerkesztő Teodor Huțanu; A magyar kiadás koordinátora Szász Ernő; Tanácsadók Aurel Neațu, Georgel Pîrlitu, Emil Jigău, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Robert Mandache, George Sbirnea, Ștefan Tomoiagă, Gabriel Ban; Különleges munkatársak Romică Sirbu, Dragoș Mușat, Gelu Poenariu, Daniel Brînzan, Marius Andrei; Fordította Bartha Sándor; Szerkesztő Zakariás Loránd; Tördelés Szőcs Erzsébet; Levelezési cím Curierul Adventist (Adventszemle), str. Cuza Vodă, nr. 12, Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400 107; Tel. 0756-059330; E-mail zakariaslorand@yahoo.fr; Website www.curieruladventist.ro; Nyomtatás Tipografia Viață și Sănătate, Șos. Cernica, nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov; Tel. 021/323 00 20, Fax 021/323 00 40

ISSN 1842 - 3361

BÍZZATOK ISTEN PRÓFÉTAI SZAVÁBAN!¹

„És igen biztos nálunk a prófétai beszéd is, amelyre jól teszitek, ha figyelmeztetek, mint sötét helyen világító szövétnekre, míg nappal virrad, és hajnalszürkén kél fel szívetekben; tudván először azt, hogy az írásban egy prófétai szó sem támad saját magyarázatból. Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítva szólottak az Istennek szent emberei.”

(2Pt 1:19-21)

Hatalmas előjog Isten végidei advent mozgalmához tartozni, mely készen várja az elkerülhetetlen küzdelmet és az Úr Jézus közeli eljövételét, amint be van mutatva az Igében. A Krisztus és Sátán közt dúló Nagy Küzdelem csúcspontja közvetlenül előttünk van. Készen állsz?

Ez az üzenet mély meggyőződésből ered, ezért teljes alázattal szeretném megosztani veletek. Egyházunk tagjai tulajdonképpen az advent mozgalom bibliai elveiről való meggyőződés és megerősítés üzenetét szeretnék hallani. Amikor prédikáltok, szólaltassátok meg a trombitát, szólaljon meg a menny és a végidőre szóló bibliai igazság hangja! Az ördög igyekszik mindenféle zavaros gondolatot elhinteni, nekünk azonban csak Jézusra és az Ő szent Igéjére kell tekintenünk, miközben hirdetjük a hármass angyal üzenetét.

Ésaiás próféta mondja: „A tanításra és bizonyágtételre hallgassatok! Ha nem ekként szólnak azok, akiknek nincs hajnaluk” (Ésa 8:20). Csak az Isten Igéjével megegyező igazságot fogadjátok el és kövessétek! Az Ige szerint élni még szükségesebb, miközben átvonul fölöttünk ez a furcsa és pusztító koronavírus-járvány. Az emberek érzik, hogy szokatlan dolgok történnek, és azon gondolkodnak, hogy talán elközelgett a világ vége, ami tényleg közel van. Óriási változásokat hozó időköt élünk, és már tudjuk, hogy a „végső események gyorsan követik egymást” (Az utolsó napok eseményei, 11. o.).

Nem kételkedem abban, hogy a vég ideje áll előttünk. Csodálatos lehetőség, hogy részesei lehetünk a Teljes Tagbevonás elnevezésű programnak, és így válaszolhatunk az Úrnak: „Igen, elmegyek, és a Szentlélek erejével hirdetem a hármass angyal üzenetét!”

Egyházvezetők és tagok, összpontosítsatok a Bibliára! Ne engedjétek, hogy idegen hangok keltsenek zavart hitalapelveitek kérdésében. „Ha valaki más képpen tanít, és nem követi a mi Urunk Jézus Krisztus egészséges beszédeit és a kegyesség szerint való tudományt, az felfuvalkodott, aki semmit sem ért, hanem vitatkozásokban és szóharcokban szenved, amelyekből származik irigység, viszálykodás, káromlások, rosszakaratú gyanúsítások, megbomlott elméjű és az igazságtól megfosztott embereknek hiábavaló torzsalkodásai, akik az istenfélelmet nyerekedésnek tekintik. Azoktól, akik ilyenek, eltávolozzál!” (1Tim 6:3-5).

Szakadjatok el azoktól, akik furcsa és hamis tanításokat terjesztenek a Biblia igazságaival kapcsolatban! Isten az advent mozgalom kezdetén Biblián alapuló, erőteljes igazságokat bízott ránk, amiket hirdetniük kell a világnak. Amint Krisztus is mondja Jel 3:11 versében: „Ímé eljövök hamar: tartsd meg ami nálad van, hogy senki el ne vegye a te koronádat!” ■

Ted Wilson, a Hetednapi Adventista Egyház Generál Konferenciájának elnöke

TARTALOM

3 Vezércikk

Ted Wilson

Bízzatok Isten prófétai Szavában!

4 Infó

Szabó László Csaba

Legeltessétek Isten nyáját!

5 Lelkiség

Dr. Traian Aldea

Az Úr dicsősége

8 ADRA

Willy Cotruță

Tőle tanulunk

10 Misszió

Erwin Kestner

Jézus, Izsák és Ismáel – Váratlan párhuzamok és összefüggések

13 Adventtörténelem

Csabai Gyula László

Száz év adventtörténelem

Marosvásárhely, 1921–2021

16 Hermeneutika

Dr. Daniel Olariu

Dániel apokalipszisének értelmezési elvei: a tipológia (I)

18 Lelkiség

Dr. Dan Constantinescu

Kicsoda Pál? (II)

20 Adventista oktatás

Emanuel Sălăgean

Az adventista oktatásra vonatkozó jelenvaló igazság (VII) – Isten versus ember

22 Hitelvek

Emilian Niculescu

Az utolsó ítélet alapjául szolgáló dokumentumok

24 Sola Scriptura

Marius Bratu

Országos Sola Scriptura-tábor

25 Elmélkedés

Dr. Ștefan Radu

Győztesek (II)

27 Teológia

Florin Lăiu

A Tóra hitelessége és történetisége (I)

30 Szívtől szívnek

Aurel Neațu

Az utolsó tanúk

31 Gyermekek oldala

Alina Chirileanu

Szójátékok

1. Az üzenet teljes terjedelemben megtalálható a <https://adventist.news/news/trust-gods-prophetic-word-in-the-coming-conflict> webcímen.

LEGELTESSÉTEK ISTEN NYÁJÁT!

Magyar lelkészek és presbiterek találkozója Nagysármáson

Egy meleg, napsütéses őszi napon, 2021. szeptember 26-án, vasárnap, 10 órakor a nagysármási gyülekezet nagylelkűen kitérte kapuját és ajtóit, hogy Isten népének vezetői, „a presbitertársak” részt vehessenek a küldetésüket megerősítő áldott alkalmon.

Egyházunk vezetői akik megtisztelték jelenlétükkel találkoznánk: Magyarosi Barna, az Inter-

Európa Divízió titkára, Zólyomi Renáta, a Magyarországi Hetednap Adventista Egyház Uniójának kincstárnoka, Balla Loránd, a Romániai Unió Etnikai Csoportok Osztályának igazgatója, Tomoiagă Ștefan, az Észak-erdélyi Egyházterület elnöke, Ban Gabriel, a Dél-erdélyi Egyházterület elnöke,

valamint további tisztviselők. Három egyházterület gyülekezeteinek képviselői gyűltek össze: Észak-Erdélyből, Dél-Erdélyből és a Bánságból.

A nyitó beszédet Magyarosi Barna testvérünk tartotta. Péter közönséges 1. levele 5:2-5 verseit idézte, melynek alapján kiemelte, hogy mi, szolgálattevők „presbitertársak” vagyunk, lelkészei, alpásztorai a nyájnak, a Főpásztor, az Úr Jézus

**A PÁSZTOR ÉS
AZ ALPÁSZTOROK
SZABÓ
LÁSZLÓ**

megbízásából. Legeltetnünk kell nem a fölöttünk, alattunk vagy mellettünk, hanem az Úr „közöttünk” levő nyáját. Nem szórakoztatni, panaszkodni, kritizálni, a testvéreket egymás ellen uszítani hívott el minket az Úr, hanem legeltetni úgy, ahogy a 23. zsoltár is meghatározza. Nem szabad elfelejtenünk: mi a nép között vagyunk, ők pedig mi közöttünk.

Isten nyájának igei növekedésre van szüksége, a mai ember valós problémáira válaszképpen szabni az Igét. Testvérünk három kontrasztot hangsúlyozott ki az Ige alapján, ami a hivatásunk motivációját képezheti: gondot viselni a nyájról (1) ne kényszerből, hanem önként; (2) ne nyereszkeskedésből, hanem készségesen; (3) ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak” (1 Péter 5:2-3, MUB).

Az igehirdetést követte az északi és déli egyházterületek elnökeinek bemutatója a jövőbeni tervekkel, kihívásokkal kapcsolatban. A Magyar Unió kincstárnoka is bemutatta az anyaországban működő projekteket, a kihívásokat, amelyekkel szembesülnek.

Ezek után következett Magyarosi Barna testvérünk szemináriuma „Misszió egy teljesen más világban” címmel. A múltban a társadalom alapját a zsidó-keresztény kultúra határozta meg. Mivel az 1950-es évektől a domináns kultúra megváltozott, ezért nem csak „technikai” kihívást jelent a misszió, hanem „adaptív” kihívást is. A körülöttünk élő világnak szüksége van arra az üzenetre, amit egyházként hirdetünk. Ahhoz viszont,

AZ ÚR DICSŐSÉGE

Léteznek olyan ritka, különlegesen szép jelenségek, amelyeket mindenképpen látni szeretnénk, és amelyekért hosszú és költséges utazást is hajlandóak vagyunk vállalni. Ilyen például a Sínai-hegyen megfigyelhető napfelkelte, amely ritkaságszámba menő szépségével csodálatos látványt nyújt. A turisták éjjel után 2–3 órakor kelnek, és még az éj leple alatt kaspazkodnak fel a hegyre, hogy napkeltére már a csúcson legyenek. A napnyugta Afrikában a legszebb, mivel egyedi színekben pompázik. De ott van például a sarki fény, a felülmúlhatatlan természetes tűzijáték, amiért egyesek képesek északra utazni, és napokon át várni.

Mindezeket túl semmihez sem hasonlítható a mi Istenünk dicsősége, az Őt kísérő színek, fények és hangok. Ezt a látványt halandó ember szabad szemmel képtelen érzékelni, csupán azon különleges emberek számára válik láthatóvá, akik felkészültek rá.

Énokh 330 évig járt Istennel, majd nyomtalanul eltűnt, mert Isten magához vette őt a mennyei dicsőségbe.

Ábrahám látni akarta Isten dicsőségét, és meg is láthatta. Öröm töltötte el a szívét, amikor egy csoda következtében, a fia helyett felbukkant a feláldozandó kos.

Mózes volt az, aki a legközelebb került Istenhez. Istennel való járásának kiemelkedő eseményeként, mintegy előjogként kérte az Urat: „Kérlek, mutasd meg nékem a Te dicsőségedet!” És az isteni dicsőség legnagyobb kinyilatkoztatásaként Isten elvonult Mózes előtt.

Hasonló jutalomban részesültek a hit nagy hősei, akik együtt munkálkodtak Istennel, és az életük egyre közelebb került Óhoz.

Ésaiás látta az Úr dicsőségét, és megremegett, erőt vett rajta parányi voltának érzése és a bűntudat, ellenben egyedi látvány lett a jutalma, az oltárról vett szénnel lett megtisztítva, és méltóvá tétetett a szenvedő Üdvözítő jelenetének megírására 700 évvel a nagy esemény bekövetkezte előtt.

**A LEGNAGYOBB
BOLDOGSÁG
TRAIAN
ALDEA**

„KÉRLEK, MUTASD MEG
NÉKEM A TE DICSŐSÉ-
GEDET!” (2MÓZ 33:18)

hogyan elérjük az embereket ott, ahol vannak, kreatív módszerekre van szükségünk.

Hajdanán úttörőink imádkozó, Igét kutató, kezdeményező, kísérletező lelkülettel dolgoztak. Kevés erőforrással rendelkeztek, mégis az egyház fejlődött, növekedett. A térdünkön, imában Isten elé kell járulnunk mint lelkészek és presbiterek, hogy Isten megmutassa nekünk, mit tehetünk. Meg kell vizsgálnunk környezetünk szükségleteit, és önzetlen módon kell szolgálnunk embertársainkat, átadva nekik értékes kincsünket: az örökévaló evangéliumot.

Az ebédszünet után Amota Lóránt lelkipásztor, főszerkesztő beszámolója következett a Reménység TV tevékenységéről, majd ezt követte találkozásonk befejező része, a fórum, amit Balla Loránd testvérünk vezetett, ahol lehetőségünk volt elmondani javaslatainkat, feltárni a szükségleteinket, megosztani imára szólító gondjainkat. Mivel a 2021-2022-es év a személyes szolgálat éve, testvérünk rendelkezésünkre bocsátotta egyházunk útmutató kézikönyvét, mely 50 missziós projektet ajánl a figyelmünkbe.

Gondoljuk át a küldetésünket, boruljunk térdre imában, keressük Isten tanácsát az Ő Igéjében, nézzünk szembe a kihívásokkal, támogassuk egymást a küldetésben, szolgáljuk embertársaink szükségleteit, és osszuk meg velük a reményünket, hogy Jézus nemsokára visszajön és magával viszi küzdő népet! ■

Szabó László Csaba, lelkipásztor, Dél-erdélyi Egyházterület

Ugyanannak az eseménynek lehettek szemtanúi a próféták is, Habakuk, Zakariás, Malakiás, vagy az újtestamentum emberei: István, Pál, János, valamint a megdicsőülés hegyén jelen levő három tanítvány. Annyira meghatotta őket a szépség és a magasztos látvány, hogy így kiáltottak: „Mester, jó nekünk itt lenni: csináljunk azért három hajlékot, neked egyet, Mózesnek is egyet, Illésnek is egyet”. Nyilván, nekik nem volt szükségük hajlékra, szívesen maradtak a szabad ég alatt, csak az isteni dicsőség jelenlétében lehessenek.

Én úgy gondolom, hogy ez a legnagyobb jutalom, a legszebb látvány, a legmagasabb szintű boldogság, amiben ember részesülhet. János ezzel kapcsolatosan mondja: „És látják az ő orcáját; és az ő neve homlokukon lesz” (Jel 22:4). Hasonló tapasztalatot élt át Pál is, amiről így vallott: „Ismeretek egy embert a Krisztusban, aki... elragadtatott a paradicsomba, és hallott kimondhatatlan beszédek, amelyeket nem szabad embernek kibeszélnie. Az ilyennel dicsekszem...” (2Kor 12:2,4-5).

Meghívlak, lépünk e férfiak nyomdokaiba, és mintegy az „előszobából” szemléljük az isteni dicsőséget! Meghívlak, elmélkedjünk azon legnagyobb előjogról, amelyben az ember részesülhet, aki egy napon majd meg fogja látni az Úr dicsőségét. Ezt tanulmányozzuk, és erről gondolkodjunk! Tegyetek meg ezért mindent, és tűzzétek ki célul, hogy eljuttok Isten jelenlétébe, és meglátjátok Megváltónk, Jézus Krisztus dicsőségét.

Az isteni dicsőség csodálatos megmutatkozásának legerjedelmesebb leírása a Kivonulás könyvében található. Isten leszállt a Sínai hegyre, hogy közölje népével a törvényt, előtárja a szentély terveit, és bemutassa fenségét. Egyértelmű, hogy mindaz, ami a Sínainál történt, az isteni fenség külső, látható és hallható megnyilvánulása volt, azonban ez nem minden, hanem csupán az isteni dicsőség kezdete. Mózes, aki felment a hegyre, és több mint 3 hónapot töltött ott, kérte, hogy láthassa meg Isten dicsőségét. Egy pillanatra időzzünk a Sínai hegynél, és figyeljük meg az isteni dicsőség első megnyilvánulását.

Testi tisztaság: Aki részt akart venni ezen az „előadáson”, mindenekelőtt meg kellett tisztulnia testileg. Továbbá pedig nem léphetett át bizonyos határokat, korlátokat: „Az Úr pedig monda Mózesnek: Eredj el a néphez és szenteld meg őket ma, meg holnap, és hogy mossák ki az ő ruháikat; és legyenek készek harmadnapra; mert harmadnapon leszál az Úr az egész nép szeme láttára a Sínai hegyre” (2Móz 19:10-11).

Ékszerek eltávolítása: Második lépésként le kellett vetniük a személyes ékszereiket. Isten di-

csősége összeférhetetlen a mi emberi dicsőségünkkel: „És lerakták magukról az Izráel fiai az ő ékességüket, a Hóreb hegyétől fogva” (2Móz 33:6).

A közeledés különböző fokozatai: Harmadik lépésként fokozatosan kellett közeledniük Istenhez. A nép körülállta a hegyet, de szigorú parancs hangzott el, miszerint nem léphettek át egy megszabott határt. Azonban a vének közül néhány előjáró, a döntéshozatalban jártas férfi, abban az előjogban részesült, hogy felmehetett a hegyre: „Azután felméne Mózes és Áron, Nádáb és Abihu, és az Izráel vénei közül hetvenen; és láták az Izráel Istenét, és annak lábai alatt valami zafir fényű tárgy vala, és olyan tiszta, mint maga az ég. És Izráel fiainak e választottjaira nem bocsátá kezét: jöllehet látták az Istent, mindazáltal ettek és ittak is” (2Móz 24:9-11).

Mózes: Ő kapta a legnagyobb kinyilatkoztatást, a legnagyobb előjogot. Így könyörgött: „Kérlek, mutasd meg nekem a te dicsőségedet” (2Móz 33:18). A továbbiakban az esemény részletes leírásával találkozunk: „És monda az Úr: Megteszem, hogy az én dicsőségem a te orcád előtt menjen el, és kiáltom előtted az Úr nevét... Orcámat azonban, monda, nem láthatod; mert nem láthat engem ember, élén. És monda az Úr: Ímé van hely

AZ A LEGNAGYOBB JUTALOM, A LEGSZEBB LÁTVÁNY, A LEGMAGASABB SZINTŰ BOLDOGSÁG, AMIBEN EMBER RÉSZESÜLHET, HOGY ISTEN DICSŐSÉGÉNEK JELENLÉTÉBEN LEHET. JÁNOS EZZEL KAPCSOLATOSAN MONDJA: „ÉS LÁTJÁK AZ Ő ORCÁJÁT; ÉS AZ Ő NEVE HOMLOKUKON LESZ” (JEL 22:4).

én nálam; állj a kősziklára. És mikor átmegy előtted az én dicsőségem, a kőszikla hasadékába átlatlak téged, és kezemmel betakarlak téged, míg átvonulok. Azután kezemet elveszem rólad, és hátulról meglátsz engemet, de orcámat nem láthatod” (2Móz 33:19-23).

Figyeljük meg, hogy mindkét embercsoport részt vehetett az isteni dicsőség kinyilatkoztatásánál, mindannyian meggyőződhetek arról, hogy valóban Isten dicsőségét látták, ami mélységes hatással volt az életükre, bár a hatás mértéke eltérő volt a két embercsoport között. Ez olyan, mint amikor ott lehetsz az előkelő vendéget fogadó tömegben, ahol mindenkit magával ragad a hangulat, mivel látnak valamit és örülnek; de ott vannak a küldöttek is, akik kezet foghatnak a vendéggel – ők még több információval rendelkeznek, mert többet is látnak; végül pedig ott van a magas rangú vendéggel egyenrangú vendégfogadó személy, aki egy autóban utazik a vendéggel, együtt ülnek az asztalhoz, megbeszéléseket folytatnak, és alkalmuk van közelebről, személyesen is megismerni egymást.

Ez utóbbi volt Mózes, hiszen Ő került a legszorosabb kapcsolatba Istennel. Ezt a tényt két látványos jelenség is igazolja. Először is, Mózes elkülönült a néptől, és a táboron kívül lakott egy sá-

torban, amit „Gyülekezet sátora” névvel illettek, és felhőoszlop szállt le a sátorra, majd nyugodott meg rajta. Másodsorban pedig, Mózes ábrázata különleges fényben ragyogott, ezért az emberek nem tudtak szembenézni vele, amiért kénytelen volt egy lepellet eltakarni az ábrázatát. Ez emberileg az egyik legmagasztosabb megnyilvánulás volt. Mózes részesült a legnagyobb előjogban. Ez csodálatos, szinte felfoghatatlan!

Isten jelleme az Ő dicsősége

Az Úr közölte Mózesrel, hogy dicsősége el fog vonulni előtte. Ezek után „az Úr elvonula ő előtte és kiálta: az Úr, az Úr, irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú. Aki irgalmas marad ezerízíglén; megbocsát hamisságot, vétket és bűnt: de nem hagyja a bűnöst büntetlenül, megbünteti az atyák álnokságát a fiakban, és a fiak fiaiban harmad és negyedízíglén” (2Móz 34:6-7).

A mi Istenünk jóságos, irgalmas, kegyelmes, megbocsátó, igazságos, áldozatkész és szeretetteljes, és ezek a tulajdonságok képezik az Ő dicsőségét. A szeretet egyetlen ókori istenség tulajdonságai között sem található meg; egyikük sem lehetett egy időben szeretetteljes és igazságos, csak egyedül a mi Istenünk.

A szentély – ahol megmutatkozott Isten dicsősége

A sekina Isten jelenléte volt a frigyláda fölött. Isten jelenlétének felhője nappal árnyékot tartott, éjszaka pedig világított.

A szentély felavatásakor Isten dicsőségének tüze lobbantotta lángra az áldozatot.

Az isteni dicsőség megnyilvánulásának fontosabb mozzanatai

A kémek beszámolójakor és a nép lázadásakor – 4Móz 14:10.

A Kóré kezdeményezte lázadásakor – 4Móz 16:19,42.

Méribánál, amikor a nép másodszorra is zúgolódott a vízhiány miatt – 4Móz 20:6.

Úgy tűnik, jelenléte megnyilvánulásaival akar Isten véget vetni a lázadó és zúgolódó lelkeknek, ami arra kellene, hogy emlékeztesse az embereket, hogy kik is ők valójában, és hogy kicsoda Isten. Meg kell látniuk a különbséget, ami tiszteletre és imádatra kellene, hogy készítse őket. Ha az isteni dicsőség jelenléte nyugalmat és hódolatot hoz a lélekbe, akkor minden jól fog végződni. ■

**MINDKÉT EMBER-
CSOPORT RÉSZT
VEHETETT AZ
ISTENI DICSŐSÉG
KINYILATKOZ-
TATÁSÁNÁL,
MINDANNYIAN
MEGGYŐZŐD-
HETTEK ARRÓL,
HOGY VALÓBAN
ISTEN DICSŐ-
SÉGÉT LÁTTÁK,
AMI MÉLYSÉGES
HATÁSSAL VOLT
AZ ÉLETÜKRE, BÁR
A HATÁS MÉRTÉKE
ELTÉRŐ VOLT
A KÉT EMBERCSO-
PORT KÖZÖTT.**

Dr. Traian Aldea, az archeológia doktora, nyugdíjas lelkipásztor

TŐLE TANULUNK

Isten a szeretet, és a szeretetet meg kell osztani. A világ teremtése után, amikor az ember az Istennel szembeni engedetlenséget választotta, elkészült egy terv, amely célul tűzte az ember visszahelyezését az isteni családba. Ez a terv nyilatkoztatta ki Isten szeretetteljes jellemét, és az Ő szeretete az odaadás által került kifejezésre. „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3:16). A Megváltó keresztjénél mutatkozik meg számunkra Isten vég nélküli szeretete, mely kiárad mindazokra, kik szeretnének újból az Ő gyermekeivé válni. Istennek mindez a Fia életébe került, de a kifizetett ár lelki örömet szerzett számára.

Isten előtt minden ember értékes, és ha valóban érdekel egyik vagy másik embertársunk értéke, tekintetünket a keresztre kell szegeznünk. Ez az az érték, amit Isten belénk helyezett. Sajnos megpróbáljuk osztályozni embertársainkat, és egyiket értékesebbnek tartani a másiknál. Isten azonban egészen más értékrendszert alkalmaz. Amikor a Megváltó a földön járt, egyformán értékelte az embereket, és mindig odafigyelt a hátrányos helyzetű személyekre.

Jézus, a Megváltó felszólít, hogy tőle tanuljunk meg kapcsolatot tartani embertársainkkal: „Tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok” (Mt 11:29). Kik azok, akikhez szelídséggel és alázattal kell viszonyulnunk? A hátrányos helyzetű embereket általában mindenki lenézi, de a Megváltó azt tanácsolja, hogy a ve-

lők ápolt kapcsolatainkban ne büszkeségről, hanem inkább alázatosságról tegyünk bizonyosságot. Továbbá pedig meg kell tanulnunk Jézustól a szelídséget is.

Amikor Isten megalkotta a világot, először létrehozott egy tökéletes környezetet, szemet gyönyörködtető, napfényes, szép égbolttal, hatalmas vízfelületekkel, amelyeket csodálatos élőlényekkel töltött meg, továbbá pedig szárazfölddel, termő talajjal, különböző fajtájú növényekkel, virágokkal és fákkal, amelyek bódító illatukat terjesztették, és tökéletes színben pompáztak. Ahhoz, hogy a növényvilág tökéletesen működjön, Isten megteremtette a Napot, a Holdat és a csillagokat, a levegőjeget pedig madarakkal töltötte be, amelyek elkápráztatták az emberi szemet, de szép énekükkel az emberi fület is. Ezek után következtek az apró és a nagyobb emlősök, amelyekkel kiegészült a teremtés gyönyörű látképe. És amikor Isten mindennel elkészült, megalkotta az embert, akit a teremtet világ közepébe helyezett, hogy uralkodjon rajta, és örülhessen az Atya által létrehozott csodálatos világnak. Isten egy kertet alkotott (az Éden-kertet), hogy legyen egy hely, amit az ember az otthonának nevezhet. Ezt a kertet kellett volna lemásolnia, hogy az egész földgolyó egy hatalmas Éden-kertté, az öröm, a boldogság és a gyönyörűség otthonává váljék. A teremtés utolsó napját az Alkotó elkülönítette arra, hogy az új, teremtet világ ura találkozhasson Vele ezen a napon. A teremtés végén minden igen jónak, tökéletesnek tűnt, semmit sem kellett ahhoz hozzátenni vagy abból elvenni. A teremtet világban tökéletes összhang uralkodott.

Sajnos azonban ez az ideális állapot nem tartott örökké. Az ellenség is igyekezett helyet találni magának, és ősszüleink engedetlenségük által felkínálták neki ezt a bolygót. Azóta a világunk egy ma is tapasztalható romlási folyamaton megy keresztül. Sajnos károsodott az ember kapcsolata Istennel, embertársával, a teremtet világgal. Ma ennek a hatása tapasztalható, amit egyetlen szóban is megfogalmazhatunk: *szenvedés*.

Elkeserítő olyan emberekkel találkozni, akik egészségi problémák, anyagi nélkülözés és megromlott vagy megszakadt kapcsolatok miatt szenvednek.

Ilyen körülmények között az ADRA meggyőződése, hogy minden embernek alapvető joga van a gondoskodáshoz, a javakhoz és az alapvető szolgáltatásokhoz. Isten arra hív bennünket, hogy gondoskodjunk a körülöttünk élők szükségleteiről. „Ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is” (Fil 2:4). Úgy kell tekintenünk embertársainkra, mint a testvéreinkre. Bátorítanunk, vigasztalunk, segítenünk kell őket, és reménységet kell nyújtanunk nekik. Igazából mindannyian ezt várjuk el másoktól, amikor mi magunk kerülünk nehéz helyzetbe. Az Üdvözítő arra tanít, hogy úgy bánjunk az emberekkel, ahogyan szeretnénk, hogy velünk bánjanak. „Amit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek” (Mt 7:12). Korunk egyik ismert mondását Hilel rabbinak tulajdonítják: „Ami neked sem tetszik, azt ne tedd mással sem!” Ez a mondás nem készítené cselekvésre. Helytelen vagy rossz dolog cselekvése helyett inkább ne tégy semmit! A Megváltó tanítása azonban teljesen más, hiszen cselekvésre készítené. Ha te lennél nehéz helyzetben, milyen magatartást várnál el az embertársaidtól irányodban? Hogyan beszéljenek hozzád? Mit tegyenek érted? Mivel tudod, mit várnál el másoktól irányodban, ezért te is ezt cselekedd azok

érdekében, akik nehéz helyzetben vannak. Erre hívott el az Üdvözítő.

Mindezekén túl, amikor Jézus az utolsó ítéletről beszél, a legjelentéktelenebb és a leghátrányosabb helyzetű emberekkel azonosítja önmagát: „... Akkor ezt mondja a király a jobb keze felől állóknak: Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készített a világ megalapítása óta. Mert éheztem, és ennem adtatok; szomjúhoztam, és innom adtatok; jövevény voltam, és befogadtatok engem; meztelen voltam, és megruháztatok; beteg voltam, és meglátogattatok; fogoly voltam, és eljöttetek hozzám. Akkor felelnek majd néki az igazak, mondván: Uram, mikor láttuk...? És felelvén

a király, azt mondja majd nékik: Bizony mondom néktek, amennyiben megcselekedtétek eggyel az én legkisebb atyámfiai közül, én velem cselekedtétek meg... Bizony mondom néktek, amennyiben nem cselekedtétek meg eggyel eme legkisebbek közül, én velem sem cselekedtétek meg. És ezek elmennek majd az örök gyötöremre; az igazak pedig az örök életre” (Mt 25:31-46).

A mérce, amit Isten ránk vonatkozóan használ, a mi kezünkben van. „Adjatok, néktek is adatik; jó mértéket, megnyomottat és megrázottat, színig teltet adnak a ti öletekbe. Mert azzal a mértékkel mérnek néktek, amellyel ti mértétek.” (Lk 6:38). Isten úgy bánik velünk, ahogyan mi bánunk embertársainkkal.

Az ADRA Románia egyik jelenleg is zajló programja a „Végre otthon!” elnevezést viseli. A program célja hátrányos helyzetű személyeknek segítséget nyújtani abban, hogy nekik is legyen egy olyan helyük, amit „OTTHON”-nak nevezhetnek. Az álmok önkénteseink és támogatóink által válnak valóra. Köszönet Istennek, hogy nemes gondolatokat ad az embereknek, és köszönet azoknak, akik engednek az isteni készítésnek, és segítséget nyújtanak felebarátaiknak. Isten itt – és egykor majd az örökkévalóságban is – meg fogja jutalmazni őket, hiszen megígérte: „Kölcsön ad az Úrnak, aki kegyelmes a szegényhez; és az ő jótéteményét megfizeti néki” (Péld 19:17). Mindezekén túl, látva a támogatott személyek arcán az örömkönnye- ket, szíved hálával telik meg.

Gyere te is a szolgálat e csodálatos világába, hogy örömmel teljen meg a szíved! ■

Willy Cotruță, az ADRA moldvai és bukovinai projektvezetője

**AZ ÉN
FELEBARÁTOM
WILLY
COTRUȚA**

**AZ ADRA MEGGYŐZŐ-
DÉSE, HOGY MINDEN
EMBER ALAPVETŐ JOGA
A GONDOSKODÁSHOZ,
A JAVAKHOZ ÉS AZ ALAP-
VETŐ SZOLGÁLTATÁSOK-
HOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS.**

JÉZUS, IZSÁK ÉS ISMÁEL

VÁRATLAN PÁRHUZAMOK ÉS ÖSSZEFÜGGÉSEK

Amióta lelkipásztor vagyok, abban az örömben és előjogban volt részem, hogy láthattam néhány muzulmán vallású személy megkeresztelkedését általam pásztorolt gyülekezetekben. Sajnos azonban, ezek az esetek csak kivételek. Tudatában vagyok annak a szakadéknak, amely elválasztja tőlünk azt a kultúrát, amelyből ezek az emberek származnak, és a nyugat-európai mentalitástól eltérő gondolkodásmódjukat is ismerem, és anélkül, hogy szakember lennék ezen a területen, elsősorban arra törekedtem, hogy ne ejtsek hibát. De mivel néhány alkalommal muzulmánok előtt is kellett prédikálnom, el kellett gondolkoznom azon, hogy milyen témát is kellene érintenem.

Miután részt vettem Pierre Kempf lelkész szemináriumain, és átolvastam a Koránt is, javasoltam ezt az elméleti témát, amit ígéretesnek tartok a mohamedán vallású emberekkel való beszélgetések szempontjából.

Az Ismáel és Jézus közötti párhuzam

A bibliai hagyomány szerint az arab népek Ismáel leszármazottai. A Koránban Ismáelről több ízben esik szó. Például ő az, aki Ábrahámval együtt megépítette / megtisztította a „Házam”-at (2. szúra, 125, 127. v.), vagyis a mekkai szentélyt.

Szerintem a bibliai leírás nyújt néhány fontos támpontot Ismáellel kapcsolatosan, amely lehetővé teszi azt, hogy megszólítsuk a muzulmánokat. A gyermektelen Ábrahám hosszú ideig várta Isten ígéretének teljesedését. Sára bátorítására végül feleségül veszi Hágárt, akit teherbe ejt. A Hágár és Sára közötti féltékenységi viszony természetesen következményként jelenik meg, mivel Hágár előbb tisztetlenségül viselkedik Sárával, aki ezért úgy bánik vele, hogy Hágárnak végül menekülnie kell.

Isten úgy teremtett minket, hogy egy férfi és egy nő által alkotott családban éljünk, de ahol az

ember áthágja ezeket az elveket, ott felüti a fejét a konfliktus és a szenvedés. Az Úr azonban nem hagyta el Hágárt. Felszólítja, hogy térjen vissza Ábrahám és Sára házához.

1. A gyermek nevét Isten választotta

Ez az első fontosabb tényező. Bár Isten nem ért egyet Ábrahám eljárásával, mégsem hagyja el sem őt, sem Hágárt, sem pedig a gyermeket. Sőt, egy a helyzethez képest elképzelhetetlen dolgot tesz: Ő maga választja az Ismáel nevet – mely névnek a jelentése: „akit Isten meghallgat” –, ráadásul egy fontos ígéretet is tesz a fiúra vonatkozóan.

„Akkor monda néki az Úr angyala: Térj meg a te asszonyodhoz, és alázd meg magad az ő kezei alatt. És monda néki az Úrnak angyala: Feletébb megsokasítom a te magodat, hogy sokasága miatt megszámlálható se legyen. És monda néki az Úrnak angyala: Ímé te terhes vagy, és szülsz fiat; és nevezd nevét Ismáelnek, mivelhogy meghallá Isten a te nyomorúságodat” (1Móz 16:9-11).

Megfigyelhető, hogy a leszármazottakkal kapcsolatosan Isten ugyanazokat a kifejezéseket használja, mint amikor Izsákra utalt. Az a tény, hogy Ő választotta a gyermek nevét, sokat elárul arról, hogy Isten mekkora fontosságot tulajdonított Ismáelnek. Csak egynéhány gyermeknek adott nevet az Úr. Ilyen volt Ismáel, Izsák, Salamon (1Krón 22:9), Keresztelő János (Lk 1:13) és Jézus. Íme, egy szűk körű, exkluzív csoport.

Sámson születését is az Úr jelentette be, de nem adott neki nevet. Ábrahám, Jákob és Sára is új nevet kapott, de születésük nem volt előre bejelentve. Következésképpen, mindkét feltételnek csak Ismáel, Izsák, Salamon, Keresztelő János és Jézus felelnek meg, és közülük időrendi sorrendben Ismáel volt az első.

ISTEN ÚGY
TEREMTETT MIN-
KET, HOGY EGY
FÉRFI ÉS EGY NŐ
ÁLTAL ALKOTOTT
CSALÁDBAN
ÉLJÜNK, DE
AHOL AZ EMBER
ÁTHÁGJA EZEKET
AZ ELVEKET, OTT
FELÜTI A FEJÉT
A KONFLIKTUS
ÉS A SZENVEDÉS.
AZ ÚR AZONBAN
NEM HAGYTA EL
HÁGÁRT. FEL-
SZÓLÍJTJA, HOGY
TÉRJEN VISSZA
ÁBRAHÁM ÉS
SÁRA HÁZÁHOZ.

Továbbá, ha összehasonlítjuk Ábrahám két fiának a nevét, Ismáel jobb helyzetben van, mivel az „akit Isten meghallgat” megnevezés szében hangzik az Izsák „aki nevet” megnevezésénél, mely ráadásul Ábrahám és Sára hitetlenségére is utal (1Móz 17:17; 18:12), hiszen mindketten nevettek, amikor Isten fiút ígért nekik.

2. Ismáel, a feláldozott gyermek

Jól ismerjük Izsák feláldoztatásának történetét, amely előképe volt Jézus áldozatának. Ábrahám részben átélte azt, amit a mennyei Atyának kellett átélnie akkor, amikor Jézus a golgotai kereszten függött. Talán arról is van tudomásunk, hogy a Korán szerint Ábrahámnak nem Izsákot, hanem Ismáelt kellett volna feláldoznia.

„Mondta: Uramhoz megyek! Ő majd vezet engem! Uram! Ajándékozz nekem jóra való (fiat)! És mi örömhírért vittük számára egy áldozatos gyermeknek [Izmáelnek]. Amikor (a fiú) elérte (kora) kiteljesedését, így szólt: Ó fiam! Azt láttam álmomban, hogy feláldozlak téged. Nézd, te hogyan látod? (A fiú válaszolt): Ó atyám! Tedd azt, mi néked elrendeltetett, és engem, ha Allah is úgy akarja, az állhatatosak közt találsz” (37. szúra, 99-102. v.).

Meggyőződésem, hogy a bibliai leírás alapján valóban Izsák volt Ábrahámmal a hegyen. De Ismáel is „áldozatos” gyermek volt. Tizennégy évig élt az édesapja mellett, aki hallhatta kicsiny gyermekének sírását, a karjaiban tarthatta őt, láthatta, amint megteszi első lépéseit, ahogyan tanul, és tanúja lehetett a felnőtté válásának. Elképzelhető, hogy Ismáel sokszor elkísérte Ábrahámot a mezőre, együtt utaztak, és az édesapa történeteket mondott el a fiának, de mindenekelőtt elmondta azt is, hogy Izsák a létező legnagyobb ígért örököse.

Ám következett, hogy Ábrahámnak születesen egy másik gyermeke, akit Isten választott erre a magasztos sorsra. És attól a pillanattól kezdve, hogy már ketten voltak, és mindketten hitték, hogy joguk van az örökséghez, mivel két különböző anyától származnak, elkerülhetetlenek lettek közöttük a nézeteltérések és a viták.

Sára eltúrta Ismáelt, míg nem született neki is gyermeke, de nyilván sosem fogadta be a sajátjaként. Ábrahámmal ellentétben Ismáel nem volt a saját gyermeke. Következésképpen azt kérte Ábrahámtól, hogy űzze el az édesanyját a gyermekével együtt. Megértjük Sára indítékait. Elítélhetjük, hogy önző módon gondolkodik, és részrehajlóan próbál előnyt szerezni saját gyermekének. Különben ebben a történetben nem Sára a legra-

gyogóbb jellemű szereplő. Ő biztatja Ábrahámot, hogy vegyen magának második feleséget, aztán gonoszul bánik az asszonnyal, és most, amikor már saját gyermeke születik, kéri, hogy űzze el a másik feleséget a fiúval együtt.

1Móz 21. fejezetében érdekes szójátékkal találkozunk: a 4. versben le van írva Izsák neve, melynek jelentése: „aki nevet”, a 6. versben pedig a nevető Sarával találkozunk; de amikor a 9. versben maga Ismáel is nevet (a héber szöveg ugyanazt a kifejezést használja), rossz néven veszik a magatartását, mintha nem lenne joga nevetni, és ez alkalmat kínál Sárának, hogy előálljon a kérésével.

A Biblia szerint Ábrahámnak nem tetszett Sára kérése, ami érthető, hiszen Ismáel a fia volt, akit nagyon szeretett. Úgy tűnik, mintha a pátriárka megpróbálná visszautasítani a kérést, de váratlan módon maga Isten lép közbe és ad igazat Sárának.

„De monda az Isten Ábrahámnak:

Ne lássék előtted nehéznek a gyermeknek és a szolgálónak dolga; valamit mond néked Sára, engedj az ő szavának, mert Izsákról neveztetik a te magod” (1Móz 21:12).

Isten ezt a kellemetlen megoldást látja a legjobbnak az Ábrahám házában kialakulóban levő testvérháborúra, és a pátriárka engedelmeskedik az Úrnak.

„Felkele azért Ábrahám jó reggel, és vőn kenyeret és egy tömlő vizet, és adá Hágárnak, és feltervé azt és a gyermeket annak vállára, és elbocsátá. Az pedig elméne, és bujdosék a Beérseba pusztájában” (1Móz 21:14).

Azt gondolom, hogy ez az a pillanat, amikor Ábrahám édesapaként feláldozta a fiát. El tudjuk képzelni, mi zajlott a szívében? Némelyek azt gondolják, hogy könnyű volt neki, mivel ott volt Izsák. De vajon könnyű egy szülőnek elveszítenie a gyermekét, csak azért, mert vannak még gyermekei? Ne feledjük el, hogy őneki kell elúznia a saját fiát.

Másfelől pedig Ismáel bizonyára nem is értette, hogy mi történik. Könnyen elképzelhetjük a fiatal gyermek könnyeit és könnyörgését. „Azt mondtad, hogy szeretsz. A karjaidban tartottál... Azt mondtad, hogy az örökösöd vagyok... Azt mondtad, hogy büszke vagy rám, és hogy én vagyok a legfontosabb számodra... Apa, miért hagysz el?”

Meglehet, hogy Ismáel is ugyanúgy kiáltott fel, mint Jézus a kereszten: „ELI, ELI! LAMA

**A MISSZIÓ
HÍDJAI
ERWIN
KESTNER**

**KÖNNYŰ EGY SZÜLŐNEK
ELVESZÍTENIE A GYERMEKÉT,
CSAK AZÉRT, MERT
VANNAK MÉG GYERMEKEI?**

SABAKTÁNI? Azaz: Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engemet?” (Mt 27:46).

Ismáel mély fájdalmak között hagyta el a szülői házat, és abban a pillanatban nagyon valószínűnek látszott, hogy Ábrahám soha sem fogja viszontlátni őt. Tehát Ábrahám már sokkal Izsák feláldozása előtt feláldozta Ismáelt. Már jóval Izsák előtt megtapasztalhatta, mit jelent elveszíteni egy gyermeket, ezért volt ennyire fájdalmas számára ez a tapasztalat.

3. Ismáel és Izsák – két történet, sok közös elemmel

Érdekes dolgok derülnek ki, amikor a két történetet egymás mellé helyezzük.

„Felkele azért Ábrahám jó reggel, és vőn kenyeret és egy tömlő vizet, és adá Hágárnak, és feltevé azt és a gyermeket annak vállára, és elbocsátá. Az pedig elméne, és bujdosék a Beérseba pusztájában” (1Móz 21:14).

„Felkele azért Ábrahám jó reggel, és megnyergeté az ő szamarát, és maga mellé vevé két szolgáját, és az ő fiát Izsákot, és fát hasogatott az égő áldozathoz” (1Móz 22:3).

Mindkét történet ugyanazokkal a szavakkal kezdődik, ami azt hangsúlyozza, hogy itt egy közös tapasztalatról van szó. A két eset kapcsolódik egymáshoz, és mindkét esetben Ábrahám tévedései és bűnei okozták a fájdalmat. Ismáel esetében az a házasság, aminek nem lett volna szabad bekövetkeznie, és ami Istennel szembeni bizalmatlanságról tett bizonyosságot, Izsák esetében pedig az, hogy Ábrahám sorozatos kudarcai, amelyek azt igazolták, hogy nem bízott teljes mértékben Istenségben (azt állította, hogy Sára a testvére; feleségül vette Hágárt, stb.), szükségessé tették a megpróbáltatást, a különösen nehéz próbatételt Ábrahám számára.

4. Következtetések

Számos összefüggés, kapcsolat van az Ábrahám által elvesztett fiú, Ismáel és Jézus Krisztus között:

- Ábrahám a tévedései és a bűnei miatt vesztette el a fiát. Jézus Krisztus a mi bűneinkért adta az életét.
- Ismáel és Ábrahám fájdalma és szenvedése tette lehetővé azt, hogy Ábrahám családjába visszaköltözzön a béke és a nyugalom. Jézus Krisztus és a mennyei Atya fájdalma és szenvedése tette lehetővé, hogy elnyerjük a békét és az üdvösség lehetőségét.
- Ismáelt az édesapja másnak a jóléte érdekében áldozta fel. Mennyei Atyánk Jézus Krisztust áldozta fel a mi jólétünk érdekében.

A mennyei Atya nem hagyta el Jézust. Feltámasztotta, és ma Ő a mi Urunk, Királyunk és Üdvözítőnk. Ábrahám sem hagyta el Ismáelt. Amikor megkérdezte az Úrtól, hogy mi lesz a gyermek sorsa, a következő választ kapta: „Ismáel felől is meghallgattalak: Ímé megáldom őt, és megsza- porítom őt, és megsokasítom őt felette nagyon; tizenkét fejedelmet nemz, és nagy néppé teszem őt” (1Móz 17:20).

A Biblia alapján Ismáel utódai tizenkét törzset fognak alkotni, Izrael népéhez hasonlóan. E párhuzamok révén építhetünk hidakat a muzulmánok felé, hogy elősegítsük őket abban, hogy elfogadják Jézust a Megváltójuknak. Ha még bátrabbak lennénk, akár azt is mondhatnánk, hogy Ismáel is Krisztus egyik előképe volt.

Megbékélés

Számomra az a legszebb, hogy ez a tragikus és fájdalmas történet csodálatos módon zárul. Amint a megváltás története is az Isten és emberek közötti béke helyreállításával fog lezárulni, Ábrahám két fiának története is a testvérek kibékülésével és Ábrahám, illetve Ismáel megbékélésével zárul. A Biblia nem kínál túl sok részletet, de a leírások szerint ezt kijelenthetjük. Elképzeltem a jelenetet, amikor Ábrahám átöleli Ismáelt, és mindketten örömkönnyekeket hullatnak.

Szeretnék látni a megbékélés bibliai bizonyítékát?

„És kimúlék és meghala Ábrahám, jó vénségben, öregben és betelve az élettel, és takarították az ő népéhez. És eltemették őt Izsák és Ismáel az ő fiai a Makpelá barlangjában, Efronnak, a Khitteus Czohár fiának mezejében, mely Mamré átellenében van” (1Móz 25:8-9).

Ki temette el Ábrahámot? A két fiú, akik együtt gyászolták apjuk elvesztését.

Következtetésként szeretnék egy újabb idézetet hozni a Koránból. Úgy gondolom, hogy ez a szöveg mintegy összefoglalja azt, amit mondani szerettem volna. Ábrahám a következő szavakat intézi Istenhez:

„Dicső legyen Allah, Ki vénségemre megajándékozott engem Izmaellel és Izsákkal. Mert bizony, Uram a fohász Meghallgatója” (14. szúra, 39. v.).

Véleményem szerint ezekkel a gondolatokkal azért is érdemes foglalkozni, mert a muzulmán vallású emberek is érvet képezhetnek Jézus Krisztus elfogadása mellett. ■

SZÁZ ÉV ADVENTTÖRTÉNELEM: MAROSVÁSÁRHELY, 1921–2021

A megemlékezés és a hálaadás ünnepére gyülekezett a Maros menti adventista közösség 2021. szeptember 25-én Marosvásárhelyen, a Călărașilor (közismert nevén Kossuth Lajos utca) 55 szám alatt található tágas, befogadó imaterembe. A Marosvásárhelyi Adventista „A” Gyülekezet megalakulásának 100. évfordulója hívta össze mindazokat, akik valamilyen módon kötődnek ennek a gyülekezetnek a múltjához és jelenéhez. A koronavírus okozta óvintézkedések és korlátozások ellenére népes sereg gyűlt össze a helyszínen, hogy kifejezze Isten iránti őszinte háláját a megemlékezés eme ünnepélyes szombatján. Sokan interneten követték a megemlékezést.

Az eseményen részt vett és az Igével szolgált Magyaroszi Barna lelkipásztor – a gyülekezet szülöttje, az Inter-Európa Divízió titkára. A Romániai Adventista Unió képviselőiben Neațu Aurel elnök, valamint Balla Loránd, az Etnikai Csoportok Osztály igazgatója köszöntötték a közösséget. A Magyarországi Unió nevében Zólyomi Renáta mondott köszöntőt, aki ebben a gyülekezetben nőtt fel és keresztkedett meg. A Dél-erdélyi Egyházterület képviselőiben jelen volt Ban Gabriel elnök (köszöntőt mondott), valamint Tamási Károly titkár és Veress József osztálytitkár. Szallós-Farkas Zoltán teológiai tanár is megtisztelte jelenlétével az eseményt.

A délutáni megemlékezés során az „A” Gyülekezet vásárhelyi „leánygyülekezeteinek” képviselői tolmácsoltak rövid igei üzeneteket: Magos Károly („B” Gyülekezet), Felei Gabriel („C” Gyülekezet), Bíró Csaba („D” Gyülekezet). Az Omega „unoka-gyülekezet” nevében dr. Azamfirei Leonard rektor, a szenátus alelnöke mondott igei köszöntőt. Ezt követően a gyülekezet életben levő egykori lelkészei osztottak meg töredékeket a gyülekezethez fűződő emlékeikből. Egyesek a helyszínen, mások üzenetben tolmácsoltak igei köszöntőt a következő sorrendben: Szász Ernő, Szász-Cserei Géza, Nagy Károly, Niculescu Emilian, Szabó József, Veress József, Tamási Károly. A megemlékező istentiszteleteket költemények és az „A” Gyülekezet kórusának és ifjúsági kórusának szolgálata tette széppé és változatossá.

Mennyi száz esztendő? Nehéz szemléltetni. Az embereknek hosszú, Istennél rövid idő. Tény, hogy a gyülekezet túlélte a leghosszabb életkort megért tagjait. Történelme során az országhatárok kétszer is változtak, az egyházterületek többször is átszerveződtek, a lelkipásztorok cserélődtek, rendszerváltások történtek, a háború is átvonult, de a Sziklára épült közösség mind e próbákat túlélve, megmaradt, sőt, gyarapodott. Találó az esemény mottója, amely az ótestamentumi igét idézi: „Mindaddig megsegített minket az Úr”. A száz év alatt tapasztalt gondviselésért, vezetésért és minden jóért Istené a dicsőség!

A délelőtti istentisztelet kezdetén a gyülekezet jelenlegi lelkipásztora Csabai Gyula László a „Mindaddig megsegített minket az Úr” jelszó alatt dióhéjban bemutatta a gyülekezet 100 éves történetének töredékeit. Ebből osztunk meg a kedves olvasókkal részleteket az alábbiakban.

Az Erdélyi medence – a reformáció után – mindig is termőtalaja volt a vallási, ébredési mozgalmaknak. Így jelentek meg a 17. században a bözödújfalusi szombatosok. A 19. század második felében a híres adventista

hittudós, Andrews, a „Szombat története” című művében megemlíti a bözödújfalusi szombatosokat. Louis R. Conradi adventista misszionárius meg is látogatta őket. 1908. június 25-én J. F. Huenergardt adventista misszionárius érkezett Erdélybe, szintén az Amerikai Egyesült Államokból, és ő is meglátogatta Bözödújfalut, az ott élő szombatosokra való tekintettel. Milyen kapcsolat van e látogatás és a Marosvásárhelyi Adventista „A” Gyülekezet között? Ekkor még nem létezett ugyan szervezett gyülekezet Marosvásárhelyen, viszont éltek adventista személyek ezen a vidéken. Ignác Pétert és feleségét például Hunegardt János testvér keresztkelte meg, említett misszióútja alkalmával.

**ÁLDOTT MŰLT,
REMÉNYTELJES JÖVŐ**
**CSABAI GYULA
LÁSZLÓ**

Az 1938-ban felszentelt imaház

1912-ig nem tudunk különösebb missziós tevékenységről a városban. Ekkor jelenik meg egy adventista testvér, a mezőpaniti Bartha Balázs, aki vasárnaponként könyvekkel járta be a várost, és bibliaórákat tartott családoknál. 1913-ban már komoly érdeklődők voltak, s a következő években növekedni kezdett a városban az adventista jelenlét.

Bartha Balázs lelkész és szolgatársai

A Marosvásárhelyi Adventista „A” Gyülekezet megszervezésére 1921-ben került sor a „nagy állomás” mellett, a Gidófalvi családtól istentiszteleti célra bérelt házban. A következő évben a mezőgerebenesi származású Sabău Simon testvér a Rákóczi Ferenc utca 34 szám alatt egy házat vásárolt, amit az Adventista Egyháznak ajándékozott. 1924-ben a közösség már 24 tagot számlált. Az előbb említett házat 1928-ban az egyház eladta, és megvásárolta a Kossuth Lajos utca 55 szám alatti ingatlant, amelyben akkor kocsmaműködött. Átalakítási munkálatok révén egy 11 méter hosszú, 6 méter széles imatermet hoztak létre, amely elég tágas volt az akkor még kisszámú közösségnek, és a számbeli növekedés szempontjából is befogadónak bizonyult. Később ezt a termet újjáépítették; a munkálatokat 1936-ban kezdték el, és 1938. október 29-én felavatták az imaházat. A terem hossza 16 méter, szélessége 10,5 méter, magassága pedig 5,5 méter volt és 300 férőhelyet biztosított, beleértve a kis, fából készült oldalkarzatot is. A felszentelő istentiszteleten jelen volt Dumitru Florea Unió elnök és P. Hermann, Egyházterületi elnök is.

Nehéz időszak következett: 1940–1944 között tilos volt a gyermekeknek és a 18 éven aluliaknak részt venni az istentiszteleteken. Aztán a gyülekezet kénytelen volt a nevét új névre: „Bibliakövetők”-re változtatni. Ám a gyülekezet minden nehézség ellenére növekedett. Ez időben László István bibliamunkás segítette Bartha Balázs lelkész, majd később Csongvai Károly segédlelkész munkáját. 1944-ig Marosvásárhely és környéke egy lelképásztori körzetet képezett. Ezt megelőzően Bartha Balázs testvérnek 25–30 gyülekezete is volt – Marosvásárhelytől Gyergyószentmiklósig, Nagysármástól a Nyárad, illetve a Küküllő völgyéig, le egészen Dicsőszentmártonig. 1944-ben ebből a hatalmas területből három lelkészi kerület jött létre.

1945-ben szerveződött meg a Marosvásárhelyi „B” Gyülekezet a Remeteszeg utca 33 szám alatt, ahol jelenleg is működik. 1946–1956 között Csongvai Károly lelképásztor teljesített áldásos szolgálatot az „A” Gyülekezetben. Ekkor kilenc gyülekezet képezte a lelkészi kerületet. 1956–1975 között Moldován János lelkész gondoskodott a közösségről. Ez a 20 év a rendszer okozta nehézségek és tiltások ellenére a lelki és számbeli növekedés termékeny időszaka volt. Moldován testvérnek az Unióhoz való távozása után a gyülekezet gondozását 1975–1985 között Gyéresi József lelképásztor végezte. A gyülekezet taglétszáma folyamatosan növekedett, úgyhogy szükségessé vált az épület bővítése. A munkálatok 1984 októberétől 1985 decemberéig tartottak. Az építkezés első 6 hónapjában a testvérek a baptista imaházban gyülekeztek, azután pedig az új imaház alsó szintjén, míg a munkálatok be nem fejeződtek. Bár a javítás-bővítés költsége jelentős volt (1985-ben 3 millió lej nagyon nagy összeget jelentett, amikor egy átlag havi fizetés 1500 lej volt), mindazonáltal nem volt anyagi okok miatti fennakadás a munkálatokban. Az épület felújítása óriási tapasztalat volt, mely sokak hitét megerősítette. 1988. január 23-án került sor a mostani imaház felavatására.

Hadd következzen időrendi sorrendben azon lelkészek névsora, akik a későbbi években a Marosvásárhelyi Adventista „A” Gyülekezetben teljesítettek lelkészi szolgálatot, s akiknek munkássága valamilyen módon rányomta bélyegét a gyülekezet lelki életére.

Gyéresi testvér Unióhoz történt megválasztása után, 1985–1988 között a Kolozsvári Egyházterület előljárói gondoskodtak a gyülekezet szükségleteiről. Tisztelettel gondolunk itt Chețan Emil ügyosztály igazgató és Timis B. Sándor egyházterületi elnök áldozatkész szolgálatára.

1988–1992 között Szász Ernő lelkész szolgálata által gondoskodik Isten a felfelé ívelő gyülekezetéről. A rend-

Misszió 1930-ban

szerváltás új lehetőségeket nyitott az evangelizálás és az új gyülekezetek alapítása terén, amit az „A” Gyülekezet hatékonyan ki is használt, figyelembe véve Ellen White tanácsát több és kisebb létszámú gyülekezetek szervezésére. Ekkor az „A” Gyülekezetnek a külföldre távozások ellenére is népes ifjúsága volt, és a taglétszáma enyhén meghaladta a 600-at.

A világ legnagyobb magyar gyülekezeteként emlegették. Ebben az időben – 1990 májusa és 1991 júliusa között – születtek és szerveződtek meg a „leánygyülekezetek”, a következő sorrendben: Maroskeresztúr, Ákosfalva, Marosszentgyörgy, Marosszentkirály (közös a „B” Gyülekezettel), valamint a marosvásárhelyi magyar nyelvű „D” és a román nyelvű „C” gyülekezetek. A gyülekezetalapítások és a nagyszámú külföldre távozások után 1991 júliusában az „A” Gyülekezet 368 taggal maradt, de Isten jósága és a missziós erőfeszítések folytán 1992 szeptemberében már 481 tagja volt.

A rendszerváltást követően az „A” Gyülekezet lelki gondozását egymást váltva több lelkész is szíven hordozta. Így 1992 szeptembere és 1994 között ismét Gyéresi József testvér volt a gyülekezet lelkésze, akit 1994–1997 között Szász-Cserei Géza testvér szolgálata követett. 1997–2001 között Nagy Károly testvér volt az „A” Gyülekezet lelkésze, majd Kanadába költözése után néhány hónapig Niculescu Emilian lelkész, a Konferencia akkor hivatalban levő elnöke szolgált a gyülekezetben. Ezt követően Szabó József (2001–2005), Veress József (2005–2011) és Tamási Károly (2011–2017) lelkészek szolgálták és irányították a közösség életét. Majd újabb őrsgváltásra került sor: 2017-től Csabai Gyula László a gyülekezet lelkésze, akinek irányítása alatt 2020 októberétől Ilyés Róbert gyakornok lelkész is a gyülekezetben szolgál.

Jelenleg 337 tagja van a gyülekezetnek. A Marosvásárhelyi Hetednap Adventista „A” Gyülekezet a városban létező összes többi adventista gyülekezet törzsét képezi, amelyből – amint említettük – ágak nőttek ki Isten jóvoltából, az Ő dicsőségére. Jelenleg Marosvásárhelyen öt adventista gyülekezet van: a „B”-t, ahogyan már említettük, 1945-ben szervezték meg a Remeteszeg u. 33 szám alatt; a „D” megszervezése 1990. december 8-án történt, a Predeal u. 120 szám alatti szegényes házban kialakított imateremben; míg a „C” gyülekezet 1991. július első szombatjának délutánján lett megszervezve 58 taggal, az Aurel Filimon u. 16 szám alatt. Azóta megszüle-

tett az „unoka”, az Omega Gyülekezet a Transilvaniei utcában, a „C” Gyülekezet leánygyülekezeteként.

Befejezésül: Egyedül Istené a dicsőség! Az „A” Gyülekezet szempontjából az 1921–2021-es időszak azt jelenti, hogy „*mindeddig megsegített minket az Úr!*” (1Sám 7:12). Az elmúlt száz év a jövőt illetően Ellen White ihletett, bátorító szavait juttatja eszembe: „*Nincs miért félnünk a jövőtől, csak akkor, ha elfeledkezünk arról az útról, amelyen Isten vezetett minket.*” ■

Csabai Gyula László, lelkipásztor, Dél-erdélyi Egyházterület

DÁNIEL APOKALIPSZISÉNEK ÉRTELMEZÉSI ELVEI: A TIPOLOGIA (I)

A kinyilatkoztatás irodalmi eszköze és a strukturalizmus mellett az alábbiakban bemutatjuk Dániel apokaliptizis értelmezésének egy harmadik elvét, és pedig a tipológiát. Ennek a terminusnak a helyes megértése és használata érdekében szükséges néhány pontosítást tennünk. A tipológia általában az Izrael történetében feltűnt személyekre, intézményekre és eseményekre vonatkozik. A Biblia írói – történelmi jelenük szereplőinek, tisztségeinek és eseményeinek leírásakor – az ezek profilját alkotó megkülönböztető elemeket használták fel. Ezeknek az elemeknek a jelenlétét gyakran az élő nyelvezet rögzíti, melynek eredményeként könnyen azonosítható narratív típusok alakultak ki a bibliai írásokban. Végül az Újszövetség írói a keresztény időszak valóságára alkalmazták ezeket a mintákat, például a Jézus életére, az egyház tapasztalatára, stb.¹

A továbbiakban részletezni fogjuk annak módját, hogy a könyv történeti szakaszának bizonyos szereplői és eseményei miként bírnak tipológiai szereppel az apokaliptikus szövegek által megjövendölt entitások és történések esetében. Ebben az értelemben az előbbiek bizonyos mértékben előrevetítik az utóbbiakat, árnyék-valság, típus-antitípus természetű relációkat alkotva.² Mivel a tipológiák hozzájárulnak a profetikusszakasz jelképeinek megfejtéséhez, „kulcsoknak” minősülnek Dániel apokaliptizisének értelmezése során.

József és Dániel tipológiája

Dániel próféta profilja összetett. Az arcél körvonalát a Józseffel való feltűnő hasonlóság, valamint a Lélek Jól könyvében leírt kitöltetése jeleinek teljese képezi. Józsefhez hasonlóan Dániel is egy király udvarában dolgozik, ahová akarata ellenére jutott. A királyi udvarban tudása, hozzáértése és bölcsessége révén tűnik ki, túlszárnyalva a kor elitjét, amelyhez ő is tartozott. Az adminisztratív feladatok terén megvesztegethetetlenségről tesz bizonyosságot, aminek köszönhetően a király utáni második tisztségig jut el. Akárcsak József, Dániel is belép Isten titkainak világába, és sikeresen megfejt a király álmait. A király elismeri, hogy Dániel e különleges képessége annak köszönhető, hogy Isten Leleke jelen volt a próféta életében, és ezen okból kifolyólag dicsőíti Istent és magasztalja Dánielt, Isten szolgáját. Mi több, azt olvassuk Dánielről, hogy bíbor ruhát és aranyláncot kapott ajándékba, akárcsak az elődje, József.³ Ezen azonosságok

célja, hogy József egy még jobb változatát mutassák be Dániel próféta személyében és tevékenységében. Dániel nemcsak álmokat fejt meg, hanem ami még nehezebb: megjövendöli a jövőt, kronoprofetikuss támpontokat jelölve az események mentén.

Dániel és a Lélek kitöltetésének tipológiája

Továbbá, Dániel profilját a próféta élete és a Lélek kiadásának ígérete közötti kapcsolat is meghatározza. Jól könyve szerint (lásd 2:28–29) a Lélek jelenléte abban nyilvánul meg, hogy a Lélekkel betöltekezők jövendölnek, látomásokat látnak, életkortól („vének”, „fiatalok”) és társadalmi státusztól („fiak”, „szolgák”) függetlenül. A próféta élete szó szerint igazolja ezeket a jeleket. A narratív szakaszok szabad emberként és szolgaként is jellemzik Dánielt, ifjú- és idős korából is említve eseményeket, mindez idő alatt végig bölcsességről, tudományról és hozzáértésről tévén bizonyosságot (Dán 1:17): „Szent isteneknek lelke van benned” (Dán 4:15).

A próféta profiljának József javított változataként, vagy a jóeli ígérteljesedéseként való bemutatása kapcsán további magyarázatokra van szükség. Az a legvalószínűbb, hogy ezeknek a hangsúlyos elemeknek a jelenléte a tágabb történeti kontextusnak köszönhető, amelynek célkeresztjében a száműzetésben élő zsidó közösségek és a helybéli lakosság közötti viták voltak. A Babilonba történő sorozatos deportálások miatt a megkezdhetetlen kérdés Istennek a diaszpórában élő zsidóság életében való jelenlétével – következképpen a zsidó diaszpóra írástudó vezetői által képviselt vallásos eszmék igaz voltával – volt kapcsolatban. Ebben a kontextusban az érdemi vita akörül forgott, hogy a „rabságban” született új vallásos eszmék és írások irányadóak lehettek-e, vagy pedig csakis a Júdában élő bölcsék írásait illette meg ez a privilégium.⁴ Ebben az értelemben Dániel profetikuss profiljának a két koordináta menti bemutatása képezi talán a legkorábbi választ erre a vitára.

Dániel könyve stratégiai szempontból egy narrációgyűjteménnyel kezdődik, aminek kettős szerepe van. Előszörban ezek hitelesítik a próféta szolgálatát. József tipológiájának célja válaszolni bizonyos ellenvetésekre, mintegy tisztázva azt, hogy az isteni gondviselés Babilonban is jelen van, akárcsak annak idején Egyiptomban. Az isteni reveláció tehát Jeruzsálem határain kívül is működik. Dániel – különleges adottságainak köszönhetően –

nemcsak hogy felfedezi és megfejtí a király titkait, hanem a hűségét is megnyeri az igaz Isten iránt. E tekintetben Dániel udvari szolgálatának eredményei túlszárnyalják a József megvalósításait. Mi több, miközben József álomfejtőként válik híressé, Dániel az álomfejtés képessége mellett prófétai minőségében is kimagasló eredményeket ért el. A Lélek Dániel életében való jelenlétének jóeli ígérete is erre utal. Ezek a tényezők Dániel prófétai hitelességét támasztják alá, megalapozva a bibliai hagyományban annak lehetőségét, hogy a prófétaág ajándéka a száműzetésben – a rabszolgasorsban – is megnyilvánulhat.⁵ Dániel prófétai szolgálatának legitimizálása révén a kapott hermeneutikai hatás az, hogy a könyv második részének látomásai hitelesek.

Dániel és a három ifjú tipológiája

Másodsorban, a narrációknak az a szerepük, hogy tipológiai szempontból eszkatológiai realitásokat vetítsenek előre. Más szavakkal, a Dániel prófétai hitelességét alátámasztó eljárást a könyv szerzője arra is felhasználta, hogy analógiákat teremtsen a könyv történeti narrációi és profetikus szövegrészei között. Ilyen értelemben a könyv első részében említett szereplőknek és eseményeknek tipológiai szerepük van, sokkal összetettebb későbbi valóságok árnyékai a könyv második részében. Dániel tipológiája egy ilyen példa. Úgy jelenik meg a Biblia olvasója előtt, mint akit a kor uralkodóinak tisztelete övez. Felemelkedése rendkívül látványos: a királyság második embere lesz. E kiváltságok ellenére azonban a próféta gondoskodik a barátairól. Megóvjá őket, amikor vesztélyben forog az életük, és számukra is magas beosztásokat szerez a király udvarában (Dán 2:48–49). Ezek a szempontok olyan mintát alkotnak, amelynek másolatát az „Ember Fia” és Mihály leírásában találjuk meg (7:13–14; 12:1–4). Elegendő okunk van azt hinni, hogy a két referencia ugyanarra a személyre vonatkozik, és pedig Jézusra, a Messiásra. Mindkét passzusban hangsúlyt kap annak ténye, hogy ez a mennyei entitás Isten gyermekeinek ügyét támogatja. Az első esetben Dániel a király kedvezését élvezí júdeai testvérei érdekében; ugyanúgy az „Emberfia” is megszerzi a „királyságot” a „magasságos egek szentjeinek” (7:13–14, vö. 18, 22, 26–27).⁶ A második esetben Mihály Dánielhez hasonlóan cselekszik, hogy megóvjá a barátai életét (lásd Dán 2:12–16, 24). Mihály megjelenik az idők végezetén, a nyomorúság idején, „amilyen nem volt attól fogva, hogy nép kezdett lenni, mindeztideig” (12:1). Intenzitásában az eszkatologikus valóság nyilván jóval felülmúlja a történelmi mintát. Összefüggés van a három ifjú és Dániel tapasztalata, valamint „a magasságos egek szentjei” és a Felkent, a Messiás között. Ananiás, Misáel és Azáriás szenvedése, valamint az ezt kiváltó körülmények, azoknak a próbáknak és üldözéseknek a tipológiája, amelyek Isten hűségese imádóira nehezdednek majd az idők végezetén. Át kell él-

nüük a „kis szarv” (7:21) által kirobbantott háború kegyetlenségeit. Hasonló analógia létezik Dániel próbája és a Messiás szenvedéseinek leírása között. A prófétának az oroszlánok vermébe való vettetése alkalmával fennálló körülményekhez hasonlóan (Dán 6:1–28) a Felkent is elhagyatottként van leírva („senkije sem lesz” [9:26]), akit halálra adnak („kiirtatik” [9:26]). Miközben Dánielt visszahozták az életbe, a Messiás megkóstolta a halált és az abszolút egyedüllétet. Az árnyék csupán korlátozott formában utal a valóságra.

A Dániel és a Messiás közötti analógiák nem szorítkoznak csupán azokra, amelyek beazonosíthatók Dániel könyvében. A legvalószínűbb az, hogy létezett egy régi hagyomány a két szereplő közötti tipológiai kapcsolatra vonatkozóan. Ez a hagyomány megmagyarázhatná ezen analógiák újraalkalmazását a későbbi, újtestamentumi írásokban. A folytatásban rávilágítunk a Dániel élete és a Jézus földi tapasztalata közötti további összefüggésekre. ■

APOKALIPTIKUS ELŐREVETÍTÉSEK DANIEL OLARIU

A NARRÁCIÓK TIPOLÓGIAI
ESZKATOLÓGIAI
VALÓSÁGOKAT
VETÍTENEK ELŐRE

Dr. Daniel Olariu, lelkipásztor, a héber nyelv és Ótestamentum tanára, Adventus Egyetem

1. A legkönnyebben azonosítható tipológiák közül megemlítiük a kivonulás eseményét, Ádám és Mózes személyét, valamint a királyi és a papi tisztséget. További információkért és példákért a tipológia témáját illetően lásd: Richard Davidson: *The Eschatological Hermeneutic of Biblical Typology*. TheoThema 6.2 (2011): 5–58.
2. E megközelítés előnye, hogy választ ad arra a kérdésre, hogy a könyv miért kombinálja a narratív és a profetikus szövegeket. E szerint a modell szerint a történeti leírásokban található események és szereplők funkciója palástoltan előrejelezni olyan entitásokat és helyzeteket, amelyek a jövőben, sokkal nagyobb léptékben előállnak.
3. A fenti egyezések csak egy részét képezik a József és Dániel közötti hasonlóságoknak. További tanulmányok ebben a kérdésben: Michael Segal: *From Joseph to Daniel: The Literary Development of the Narrative in Daniel 2*. *Vetus Testamentum* 59.1 (2009): 123–149; Wendy L. Widder: *The Court Stories of Joseph (Gen 41) and Daniel (Dan 2) in Canonical Context: A Theological Paradigm for God's Work Among The Nations*. *Old Testament Essays* 27.3 (2014): 1112–1128.
4. A judaizmusban ez a vita végül is két hagyományos értelmezési gyakorlathoz vezetett, amely a babiloni és a palesztinai Talmudban jutott kifejezésre.
5. Nagyon érdekes, hogy Dániel sikeresen kiállta a prófétaág ajándéka igazolásának próbáját, amelynek kijelentését Mózes ötödik könyvében találjuk (vö. 13:1–; 18:15–22). E szakaszok értelmében a próba a próféta által jövődöltek teljesedésében áll. Dániel könyvében a narrációk a próféciák teljesedésének részleges bizonyítékait szolgáltatják: az átmenet Babilontól Médo-Perzsiáig – amely sok évvel azelőtt meg volt jövődölve – még akkor bekövetkezett, amikor a próféta nyilvános szolgálata teljében volt.
6. A szenteknek kedvező ítélet annak köszönhető, hogy az Ember Fia közbenjárt az érdekükben az Öregkorúnál. A tanácskozási kerete a mennyei ítélőszék. Megjegyzendő, hogy magának Dánielnek a neve is igazságügyi kontextust sugalmaz: „Az Úr az én Bírám”.

KICSODA PÁL? (II)

Pál – Jézus Krisztus apostola

Ez a megnevezés a szövegben a feladó pontosításaként jelenik meg nem kevesebb mint kilenc levelében, ami arra enged következtetni, hogy Pál mennyire fontosnak tartotta ezt az ajándékot.

Ajándékot említettem, aminek legalább két oka van. Az egyik az, hogy tiszteletben tartom az apostol által alkalmazott megfogalmazást: *Min-denikünknek pedig adatott a kegyelem a Krisztus-tól osztott ajándéknak mértéke szerint*.¹ Másod-sorban pedig szeretném hangsúlyozni, hogy az apostoloknak és prófétáknak alapkövén² felépült egyházi hierarchia mennyei eredetű, melyet nem a személyes érdemek határoznak meg.

Egyébként Pál példamutató tiszteletet tanúsított az egyházszervezet iránt, nagyrabecsüléssel beszélt arról, hogy *Jakab és Kéfás meg János oszlo-pokul tekintetnek*.³ Továbbá Barnabással egyetem-ben engedelmesen fogadta a Szentlélek üzenetét, amit az antiokhiai próféták és tanítók által közölt, akik *miután böjtöltek és imádkoztak és kezeiket rá-juk vetették, elbocsáták őket*.⁴

Ezenfelül, utalva a damaszkuszi úton szerzett kinyilatkoztatásra, amely során magával a Meg-váltójával, Jézus Krisztussal beszélgethetett, Pál több rendben is hangsúlyozza az isteni elhívás közvetlen jellegét: *Pál, apostol, nem emberektől, sem nem ember által, hanem Jézus Krisztus által és az Atya Isten által*.⁵

Tulajdonképpen ezzel a módszerrel igazolta magát, és tette ezt ugyanazon tekintély alapján,

amelyet a többi tanítvány Jézustól kapott, amikor elhangzott a parancs: *Elmenvén azért, tegyetek ta-nítványokká minden népeket*.⁶ Ennek okán szintén ő számol be arról az esetről is, amikor egyik *lelki elragadtatása* során közvetlenül az Úrtól kapta az utasítást: *Eredj el, mert én téged messze küldelek a pogányok közé*.⁷

Mint már említettem, teljesen biztos, hogy ifjú-korában kapott komoly tanítatása, lelki dolgok iránti szenvedélye, római állampolgársága és más tulajdonságai is erős alapot szolgáltatottak misszio-náriusi jövőjének, mégsem ezek határozták meg apostoli elhívását.

Legfeljebb azt jelenthetjük ki, hogy a minden-tudó Isten már jó előre felruházta Pált a jövőndő-beli feladataihoz szükséges képességekkel, mint ahogy például eljárta hajdanán Jeremiás prófétá-val is: *Mielőtt az anyaméhben megalkottalak, már ismertelek, és mielőtt az anyaméhből kijövé, meg-szenteltelek; prófétának rendeltelek a népek közé*.⁸

A Szentírás alapos ismerete és a zsidó törvé-nyekkel kapcsolatos kiképzése bizonyára hasz-nosnak bizonyult a keresztények tanítójává vált Pál számára. Ám az Isten által ihletett és a Bib-liában feljegyzett leveiből határozottan kitűnik, hogy az apostol elutasította Gamálielel farizeusi meggyőződéseit. Zsidó nemzettársainak – mint ahogy a más nemzetiségűeknek is – a figyelmét megpróbálta nem a rabbinikus judaizmus vagy az emberi hagyományok, hanem Jézus Krisztus felé terelni.

A SZENTÍRÁS
ALAPOS ISME-
RETE ÉS A ZSIDÓ
TÖRVÉNYEKSEL
KAPCSOLATOS
KIKÉPZÉSE BIZO-
NYÁRA HASZNOS-
NAK BIZONYULT
A KERESZTÉNYEK
TANÍTÓJÁVÁ VÁLT
PÁL SZÁMÁRA.
ZSIDÓ NEMZET-
TÁRSAINAK – MINT
AHOGY A MÁS
NEMZETISÉGŰEK-
NEK IS – A FIGYEL-
MÉT MEGPRÓ-
BÁLTA NEM
A RABBINIKUS
JUDAIZMUS
VAGY AZ EMBERI
HAGYOMÁNYOK,
HANEM JÉZUS
KRISZTUS FELÉ
TERELNI.

Pál – Istennek szolgálja

Furcsának tűnhet, hogy egy olyan személy, aki-
ben megvoltak mindazok a tulajdonságok, ame-
lyek alapján megszerezhetné volna korának bármi-
lyen magas beosztását, azzal büszkélkedik, hogy ő
szolga – még ha Isten szolgálja is –, sőt mi több,
így vall erről: *De amelyek nékem egykor nyereségek
valának, azokat a Krisztusért kárnak ítélttem. Sőt
annak felette most is kárnak ítélek mindent az én
Uram, Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága mi-
att: akiért mindent kárba veszni hagytam és sze-
métnek ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem.*⁹

Igaz, hogy a héber kultúrában a szolga státu-
sza merőben eltért az ókori görög vagy római rab-
szolgáétól. Különbözően Pál két kifejezést is használ
erre vonatkozóan: szolga (*doulos*) és szolgáló (*di-
akonos*). Ezenfelül, mivel a *doulos* kifejezés egyik
jelentése „valakihez kötött”, ezzel a szóval a Krisz-
tussal ápolott hitkapcsolatra is lehetett utalni.

Pál azonban még tovább megy szerénységé-
ben, amikor kijelenti: *magamat mindenkinek szol-
gájjá tettem, hogy a többséget megnyerjem.*¹⁰ Ez-
zel nem is tesz egyebet, csupán következetessé-
ggel megfogadja Mestere tanácsát: *Aki közöttetek
nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok.*¹¹

A Szentírás segít átértékelni a szolgaság fo-
galmát, amelyet egy sor, bármelyikünk által kí-
vánt tulajdonsággal tehetünk nemesebbé. Egy
olyan világban, amelyben egyre kevesebb ember
volt kész meghallani a hangot, az ifjú Sámuel pon-
tosan ezek alapján választott a következőképpen
az Úrnak: *Szólj, mert hallja a te szolgád.*¹²

Saul egyik szolgájáról bebizonyosodott, hogy
nem csak jól van informálva, amikor kijelenti,
hogy *ímé az Istennek embere most e városban van,*¹³
hanem előrelátó is, mivel épp ilyen helyzetekre gon-
dolván készítette elő adományként az egynegyednyi
eziüst-siklust.

Saulnak voltak más szolgálói is, akik
Izrael előjárói lettek, és jó tanács-
adókként ajánlották be a királynak
a hárfán játszó énekest gonosz lelké-
nek megnyugtatóására. Ezek az embe-
rek tisztánlátásról tettek biznyságot,
tudták értékelni a kegyvesztetté vált
Dávidnak a megvalósításait, és sike-
resen közvetítették Saul és Dávid kö-
zött épp abban a kényes helyzetben,
amikor következett, hogy Dávid el-
vegye a király leányát feleségül.¹⁴

És szintén jó tanácsadónak bizo-
nyult Nábál szolgálja is, aki nem urá-
hoz, hanem annak feleségéhez for-
dulva mentette meg a családot,¹⁵ de Ákhis szolgálói
is kiváló emlékezőtehetségről tettek biznyságot,
amikor azt tanácsolták uruknak, hogy legyen
óvatos a barátjával, Dáviddal, amikor csatába in-
dul az izraeliták ellen.¹⁶

Ha áttekintjük Ábrahám történetét, megállá-
píthatjuk, hogy a hűséges szolga akár a damasz-
kuszi Eliezer örökösévé is válhatott volna.¹⁷

Pál azonban nem ilyen örökségre vágyott, ha-
nem az igazság koronájára – mondta –, *melyet
megad nékem az Úr ama napon, az igaz Bíró.*¹⁸ Pál
jól ismerte a Királyt, és várta azt a pillanatot, ami-
kor majd Ő mondja a *jobb keze felől állóknak: Jer-
tek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot,
amely számotokra készítettett a világ megalapítása
óta.*¹⁹

Természetesen lehetetlen pár oldalban kimerí-
tően jellemezni egy ilyen összetett személyiséget,
akit a „pogányok apostola” névvel is illettek. Am
ha Pálnak mint Isten szolgájának és *Krisztus örö-
köstársának*²⁰ elvárásai felkeltették az érdeklődé-
seteket, akkor írásom elérte a célját. ■

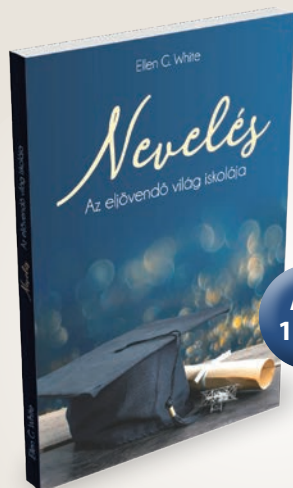
Dr. Dan Constantinescu, teológus, a gazdaságtudományok doktora

KERESZTÉNY MODELL DAN CONSTANTINESCU

**PÁL NEM TESZ EGYEBET,
CSUPÁN KÖVETKEZETES-
SÉGGEL MEGFOGADJA
MESTERE TANÁCSÁT:
„AKI KÖZÖTTETEK NAGY
AKAR LENNI, LEGYEN
A TI SZOLGÁTOK!”**

1. Ef 4:7
2. Ef 2:20
3. Gal 2:9
4. ApCsel 13:3
5. Gal 1:1
6. Mt 28:19
7. ApCsel 22:21
8. Jer 1:5
9. Fil 3:7-8
10. 1Kor 9:19
11. Mt 20:26
12. 1Sám 3:10
13. 1Sám 9:6
14. 1Sám 16:15-16;
18:5,22
15. 1Sám 14:25
16. 1Sám 21:11
17. 1Móz 15:2
18. 2Tim 4:8
19. Mt 25:34
20. Róm 8:17

Ellen G. White: Nevelés Az eljövendő világ iskolája

Nevelési foglalkozások túl szűk határok között mozognak. Szélesebb
látókörre, szentebb célokra van szükségünk. Az igazi nevelés több
egy bizonyos iskolai végzettség megszerzésénél; több a földi életre
való felkészülésnél. Egész lényünket formálja az emberi lét minden
időszakában. Harmonikusan fejleszti a testi, szellemi és lelki erőket.
Előkészíti a tanulót a mostani és az eljövendő világban végzendő
szolgálat örömére. A Végtelen Alkotóban „van a bölcsességnek és
ismeretnek minden kincse elrejtve”, „övé a tanács és az értelem”.

Ára
18 lej

AZ ADVENTISTA OKTATÁSRA VONATKOZÓ JELENVALÓ IGAZSÁG (VII)

ISTEN *versus* EMBER

Az utóbbi években már megszokhattuk, hogy több közvita témáját képezte az iskolai vallási oktatás, mint ahogyan tanúi lehettünk igazi „közbotrányoknak” is a romániai oktatás tényleges helyzetével kapcsolatosan, gondolok itt a szentképek jelenlétére az oktatási intézményekben, vagy a szexuális nevelés kérdésére. Túl azonban bármely tekintélyelvű igyekezeten, amit írhatnánk akár a többségi egyház, akár a politikai, gazdasági érdekek vagy bármely más vitatható ok számlájára, kétségtelen, hogy a *vallásos* és a *laikus* közötti feszültség e mozzanatai tanúsítják: a felnőtt ember világról és életről alkotott véleménye már az iskolában kialakul. Ráadásul az említett tények igazolják, hogy az utóbbi évtizedekben hangsúlyosabbá vált az oktatás agresszív elvilágiasodásának tendenciája, ami azonnali választ tesz szükségessé az adventista oktatás részéről. Egy olyan világban, amelyet az „emberiség győzelme” határoz meg, és amelyben Isten egyre kevésbé látható támpont, az adventista oktatásra vonatkozó jelenvaló igazság Isten felsőbbrendű tekintélyét hirdeti, és azt, hogy Ő tartja fenn az emberiség létezését, és támogat bennünket a „nagy küzdelemben”. A jelenlegi humanista tendenciák, a „vallástól való elszakadás emancipációja” ellenére, az adventista oktatás továbbra is felvállalja azon küldetését, hogy eredeti állapotába állítsa vissza azt a helyet, amelyet a Teremtő már kezdettől fogva elfoglalt az ember életében, és különösen éppen el akar foglalni a bűn történelmének végén.

Isten *versus* ember

Az adventista oktatás elfogadja az Isten által teremtett ember bűnbeesésének tényét, beleértve az emberi lény fokozatos romlásának folyamatát is, ami azért következett be, mert elszakadt az élet Forrásától. Az Édenből való kiűzetésekor az első emberpár helyreállítási megoldásként kapta annak ígéretét, hogy ha kapcsolatban marad a Teremtő Istennel és a Megváltóval, és szüntelenül figyel az isteni elvárásokra, visszaszerezheti kezdeti státuszát. Ilyen módon vált a vallás olyan pedagógiai programmá, amely révén az ember visszatérhet kezdeti állapotához, és egyben hasznosíthatja minden képességét, amellyel fel lett ruházva a beteljesült élet érdekében. Sajnos, az Istennel való kapcsolaton alapuló helyreállítási lehetőség mellett megmaradt az önös létezés, és az önkézbé vett sors követelőzésének álnok alternatívája, amely az istenit az emberi tényezőnek vetette alá.

Az adventista oktatás hű maradt a kezdeti tervhez, és a Nagy Tanítómester által kitűzött célt követi, vagyis „az

isteni képmás helyreállítását az emberben”. Ezt vállalta fel kollektív küldetesként annak érdekében, hogy „iskoláink minden tanára e céllal összhangban végezze munkáját.”¹ Ezért javasol Ellen G. White „olyan oktatást, amely Istent minden bölcsesség és értelem forrásaként ismeri el.”² Amikor ezek az elvek megértésre kerülnek, az ember elismeri, hogy „Isten képére és dicsőségére” lett teremtve (1Kor 11:7), és „értelme ilyenkor kapcsolatba kerül Isten értelmével, a véges a végtelennel. Ennek a kapcsolatnak pedig felbecsülhetetlen hatása van a testre, az értelemre és a lélekre egyaránt.”³ Csak így valósulhat meg „Isten eszménye gyermekei számára: az Istenhez való hasonlóság. A tanulók előtt a folyamatos fejlődés útja nyílik meg.”⁴

Azonban, ha nem Isten az ismeret középpontja és célja, az elme elveszíti támpontjait, és az ember fölborítja a teremtés rendjét (Róm 1:28). A teremtés aktusában meg lett határozva, hogy a létezés Isten közbelépésének, az isteni lehetnek köszönhető, mint ahogyan a beteljesült és értelmet nyert élet is csak a Teremtővel, az Üdvözítővel, az ismeret Forrásával, a Bíróval és a Végtelennel szerezhető meg, hiszen Ő határozta meg az eszményi ismeretet, amely szüntelenül egy elérhetetlen, de a folyamatos fejlődéshez elengedhetetlen vonzalmat jelent a teremtett lények számára. Éppen ezért az Istennel való kapcsolat és azon küldetés felvállalása, hogy isteni Lényt képviselhet (Jn 13:35; 1Kor 10:31), az ember számára nem csupán az igazi ismeret és beteljesülés ígéretét jelenti, hanem ahhoz a feltételhez is van kötve, hogy el kell kerülnie a luciferi bűnt, mely szerint a teremtmény a Teremtőnél feljebbvalóvá akar válni.

Sajnos az édeni kísértés sikere is szintén egy, a teremtmény-Teremtő viszony elleni támadásnak köszönhető, mely olyan ismerettel kecsegtetett, amely egyenlőséget hozhat ember és Isten között (1Móz 3:5). Tény, hogy az ember a bűnbeesés előtt is azt gondolta, hogy kíváncsiabb a független becsvágya a függőséget feltételező alázat-hoz képest. Sajnos a későbbi nemzedékek sem értették meg azt, amit összeülek sem, és pedig, hogy az ember Istentől való függőségi viszonyának megszüntetése nem jelent egyenlőségi viszonyt ember és Isten között (1Móz 3:5), hanem inkább lázadást, mely aláveti Istent az emberi lénynek a „törvényszegés titkos bűne” okozta precedens értelmében. Megkérdőjelezni az isteni tekintélyt, lényegében e tekintély hatályon kívül helyezését és megvetését jelenti (Ésa 29:16). Ennek a magatartásnak a következményei jól láthatóak elvilágiasodott korunkban, amely így kiált: „Isten meghalt!” és „Homo Deus!”⁵

Ember *versus* Isten

Valahányszor elismerően és értékelő szavakkal szólunk a tudományos felfedezésekről, vagy dicsérrel illetjük a technika fejlődését és a harmadik évezred emberének magas életszínvonalát, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a korunkra jellemző, mélységesen önző és individualista tendenciákat. Jól látható igyekezettel próbálják megszervezni és irányítani a társadalmat, beleértve az

egyen életét is a különböző intézmények, politikák és közösségi programok által, amelyek mind azt hivatottak bizonyítani, hogy az emberiség bármely problémájára rendelkezünk megoldással. Mindez ékesszólóan igazolja az emberi lény az irányú törekvését, hogy ő legyen mindenben az egyedüli tekintély. A posztmodern ember univerzumában Istennek már nem jut hely, mivel úgy véli, rendelkezik az összes szükséges ismerettel és eszközzel ahhoz, hogy előbb vagy utóbb választ találjon a kérdéseire.

Hogy mi vezetett el idáig, annak leírása és felvázolása meghaladja e cikk kereteit, azt azonban elmondhatjuk, hogy ehhez az állapothoz az ember Istentől való elidegenedésének programszerű folyamata vezetett. Jonathan Sacks professzor szerint azok az alapvető változások, amelyek a XVI. században végbementek az ismeretekhez való viszonyulás, illetve a különböző módszerek terén, további változásokat idéztek elő oktatási, politikai, társadalmi, kulturális és vallási téren. A zsidó rabbi rámutat, hogy a változás első jelei a XVII. század első felében jelentkeztek, amikor is a tudomány és a filozófia révén bekövetkezett az információ elvilágiasítása. A következő században valósult meg az állam szekularizációja, főleg az Amerikai Egyesült Államok megalakulásával és a Francia Forradalom kitörésével, amely az állam radikális elszakadását jelentette az egyháztól. A folyamat további lépéseként a XIX. században elvilágiasodott a kultúra, és a művészet központi témájává az ember vált a maga összes létezési tapasztalatával. Akkoriban a művészeti galériákra és a múzeumokra a templomok alternatívájaként tekintettek, ahol az ember magasztos dolgokkal találkozhat. Végül pedig a XX. században, de különösen a '60-as évek után kezdődött el az erkölcs elvilágiasodása, amely elutasított minden abszolút normát, és azt az elvet fogadta el, mely szerint akár az egyén, akár az állam kizárólag csak abban az esetben avatkozhat be valakinek a magánéletébe, ha ezzel megakadályozhatja őt abban, hogy másnak rosszat tegyen.⁶ Ez a félreértelmezett racionalista és individualista redukcionizmus fokozatosan elvezetett a jelenlegi állapotokhoz, amikor a személyes kritériumok már szinte a legfelsőbb értékrendszernek számítanak.

A teremtségi rend e felborítását még hangsúlyosabbá tette korunk embere, mivel egyre inkább foglalkozik személyes énjének kielégítésével. Ez a tendencia figyelhető meg abban is, ahogy igyekszik egyre jobban uralni a természetet, ami azt is jelenti, hogy egyre kevésbé érzi függőnek magát a természettől, vagy egyre kevésbé gondolja, hogy felelősséggel tartozik iránta. Ilyen körülmények között aggodalommal kell feltennünk a kérdést, hogy az ember *versus* Isten felborult értékrendszer következményeként nem-e alakul ki a legveszélyesebb függőség, ami nem más, mint az ember önmagától való függősége?

Viszaterés az adventista oktatási modellhez: Isten *versus* ember

Korunk embere a legtöbb esetben akkor fordul Istenhez, vagy igyekszik átformáló kapcsolatot ápolni vele,

amikor találatnak személyek, akik a gyermekeket és az ifjakat az élet és a boldogság Forrása felé irányítják. Ellen White az írásaiban ezért hangsúlyozta oly gyakran a szülők és a keresztyén pedagógusok fontosságát a vallásos oktatásban. „Ha az istenfélő szülők és tanítók egymással összhangban dolgoznak, a gyermekek szíve már felkészült arra, hogy mélyen érdeklődjék Isten és az Ő műve iránt a gyülekezetben.”⁷ Továbbá figyelmeztet:

„Kétféle nevelő van a világon. Az egyik csoportba azok tartoznak, akiket Isten a világosság szószólóivá tett, a másikba tartozókat Sátán használja eszközeiként, és akik bölcsek rosszat tenni.”⁸ Eme Istentől kapott határozott tanácsokkal – főleg ebben az elvilágiasodott társadalomban – könnyen megérthetjük, hogy az adventista oktatás igenis fontos gyermekeink és ifjaink Istenhez való vezetésében.

Krisztus kijelentette: „E világnak fiai eszesebbek a világosságnak fiainál a maguk nemében” (Lk 16:8). Ez a figyelmeztetés segít megértenünk, hogy a világi oktatás jelentős mértékben járult hozzá ahhoz, hogy az ember elszakadjon Istentől, és teljes önmagától való függőségében önmaga felé forduljon. Ezért az adventista oktatási intézmények, amelyek közé az Adventus Egyetem is tartozik, többet jelentenek oklevelet kínáló oktatási alternatíváknál. Napjainkban az adventista oktatás lehet az a módszer, amely révén Istenhez vezetjük a gyermekeket és az ifjakat azért, hogy az étellel kapcsolatos látásmódjuk meghaladja a közvetlen valóságot, eljusson az *odafelvalókhoz* (Kol 3:2), és tekintetét szegezze Arra, Aki kijelentette: „Ímé, hamar eljövök!” (Jel 22:12). Isten ezt az adventista oktatás által nyújtott látásmódot hagyta ránk, mely révén a gyermekek és az ifjak megismerhetik Őt. Ezt hangoztatta Philip Melancthon is: „Az igazi oktatás ügye Isten ügye.”⁹ Ezen felül a gyermekek és az ifjak csak így maradhatnak meg az „Isten *versus* ember” megmentő kapcsolatban, és kerülhetnek el a végidő legveszélyesebb függőségi viszonyát, az „ember önmagától való függőségét”. ■

Emanuel Sălăgean, lelkipásztor, az Adventus Egyetem kommunikációért és hivatalos kapcsolatokért felelős igazgatója

**BIZTOS
TÁMPONTOK
EMANUEL
SĂLĂGEAN**

1. Ellen G. White: *A keresztyén nevelés alapjai*, 436. o.
2. Ellen G. White: *Nevelés*, 7. o.
3. *Uo.*, 14. o.
4. *Uo.*, 18. o.
5. Számos irodalmi mű hangoztatja, hogy korunk embere a *Homo Sapiens* állapotából tovább fejlődve, ma már *Homo Deus*, mivel a genetikán, a gépi intelligencián és a nanotechnológián alapuló intelligens tervezési szabályok már meghaladták a fizikát, a kémiát és a biológiát az élet különböző kérdéseire adott válaszaikkal kapcsolatban. Egyes tudósok szerint csak idő kérdése, hogy a természetes szelekció törvé-
- nyeit és korlátait mikor szüntetik meg teljes mértékben a tudományos forradalom nyújtotta korlátlan lehetőségek. (Lásd: Yuval Noah Harari, *Homo Sapiens* vagy *Homo Deus*).
6. Jonathan Sacks: *Not in God's Name*. Maggid, New Milford USA, 2016, 13. o.
7. Ellen G. White: *Gyermekevelés*, 319. o.
8. Ellen G. White: *A keresztyén nevelés alapjai*, 174. o.
9. E. A. Sutherland: *Living Fountains Or Broken Cisterns*, 33. o. (<http://www.sdadefend.org/MIN-DEX-Resource%20Library/Living%20Fountains.pdf>)

AZ UTOLSÓ ÍTÉLET ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ DOKUMENTUMOK

„Isten népének jól kell ismernie a szentély és a vizsgálati ítélet tanát.”
(Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, 488. o.)

Mivel a vizsgálati ítélet a mennyben zajlik, és nyilvánvaló, hogy az emberek, akik épp megítéltetnek, nincsenek jelen e legfelsőbb bírósági tárgyaláson, igen fontos szerepet kapnak azok a dokumentumok, amelyek az isteni ítélet alapjául szolgálnak. Íme, milyen dokumentumokat említ a Biblia azzal a különösen fontos eseménnyel kapcsolatosan, amelynek keretében meghatározzák, hogy valaki üdvösséget nyer-e vagy sem.

1. A Tízparancsolat

Már az Ótestamentum is rámutat arra, hogy a Tízparancsolat megtartásának kötelezettsége nem csupán Izrael népére korlátozódik, hanem kiterjed minden emberre, és hogy a Törvény alapján hoznak majd ítéletet kivétel nélkül minden ember fölött.

„És adám nékik parancsolataimat, és törvényeimet kijelentém nékik, melyeket az ember, ha cselekszik, él azok által” (Ez 20:11).

„A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancsolatait megtartsad; mert ez az embernek fődolga! Mert minden cselekedetet az Isten ítéletre előhoz, minden titkos dologgal, akár jó, akár gonosz legyen az” (Préd 12:15-16).

Bár a frigyláda eltűnt a babiloni fogság után, az eredeti a mennyben, Isten templomában található. A Jelenések könyvében János az utolsó eseményekre vonatkozóan ír arról a helyről, ahol a nagy erkölcsi szabványt őrzik: „És megnyilatkozik az Isten temploma a mennyben, és megláttatik az ő szövetségének ládája az ő templomában; és lőnek villámlások és szózatok és mennydörgekések, és földindulás és nagy jégeső” (Jel 11:19).

Az Újtestamentum ihletett írói a maguk során szintén beszélnek arról, hogy az emberek az erkölcsi törvény, a Tízparancsolat alapján lesznek megítélve. „Mert aki ezt mondotta: Ne paráználkodjál, ezt is mondotta: Ne ölj! És ha nem paráználkods, de ölsz, törvénszegővé lettél. Úgy szóljatok, és úgy cselekedjete, mint akiket a szabadság törvénye fog megítélni” (Jak 2:11-12).

Az utalás a 7. illetve a 6. parancsolatra nyilvánvalóan azt bizonyítja, hogy Jakab apostol a Tízparancsolatra gondolt, amit a „szabadság törvénye” névvel illet, mert tökéletes, és mintegy tükröt állít az ember elé, hogy felismerje erkölcsi „arcképét”.

A maga során János apostol is rámutat, hogy a Törvény az az eszköz, amely meghatározza a bűnt. „Valaki a bűnt cselekszi, a törvényteleniséget is cselekszi; a bűn pedig a törvényteleniség” (1Jn 3:4). Pál apostol pedig pontosít: „Ahol nincsen törvény, ott törvény ellen való

cselekedet sincsen” (Róm 4:15). Az erkölcsi Törvény hiányában nincs bűn sem. A világegyetem legfelsőbb ítélőszékén egyszerűen elképzelhetetlen lefolytatni egy tárgyalást az egyetemes erkölcsi Törvénykönyv nélkül.

2. Az élet könyve (Jel 20:12, 15; 21:27; Zsolt 69:29; 2Móz 32:32-33; Zsolt 139:16)

A Prófétaság Lelkének írásai alapján az élet könyvébe a következő emberek nevei kerülnek:

- „Amikor Isten gyermekeivé válunk, beírják nevünket a Bárány életkönyvébe, és ott marad a vizsgálati ítéletig. Akkor minden egyén nevét szólítani fogják, és az vizsgálja meg a cselekedeteit, aki így szól: »Ismerem tetteidet.« Ha kiderül, hogy nem bántuk meg teljesen az összes gonosz cselekedetünket, nevünket kitörlik az élet könyvéből, és bűneink rovásunkon maradnak” (*A Te Igéd igazság*, 7. köt., 987. o.).

- Akik akár a legegyszerűbb, de „szívből jövő figyelemességet” tanúsítottak Jézus iránt (*Jézus élete*, 564. o.).

- „Aki Krisztus szeretetének, igazságának és békéjének országát választja... Isten gondviselésének könyvében – az élet könyvében – mindegyikünk kap egy lapot. Ez a lap tartalmazza életünk minden egyes eseményét; még hajunk szála is megszámláltatott” (*Jézus élete*, 313. o.).

- Akiket „a világ nem ismer”... de „az Urat szolgálják” (*A Te Igéd igazság*, 4. köt., 1184. o.).

- Akik a nagy küzdelemben „Isten könyörületét és tetszését keresik” (*Bizonyságtételek*, 5. köt., 470. o.).

- Akik „ellenálltak a kísértő ámtításának, és a sárkány üvöltése nem tántorította el őket hűségüktől... Bűneik a bűnök szerzőjére hárultak vissza. A maradéknak nem csupán megbocsátanak, nem csak befogadják őket, de tiszteletben is részesülnek” (*Bizonyságtételek*, 5. köt., 475. o.).

3. Az emlékkönyv (Mal 3:16)

Ebbe a könyvbe jegyzik az ember személyével kapcsolatos összes adatot, de a Prófétaság Lelkének írsaiból arra is következtethetünk, hogy főleg a pozitív cselekedetek kerülnek feljegyzésre.

„A menny szolgálat-könyve – Akik a Krisztus által szerzett csodálatos üdvösség részesei, kötelezettség alatt állnak, hogy Isten munkatársai legyenek. A mennyben névsort olvasnak fel, melyen minden név rajta áll, s a menynei eszközök felelnek a hívásra. Ott jegyzik fel minden ember szolgálatát. Ha valaki hanyag, feljegyzik, ha szorgalmas, az is feljegyzésre kerül; ha semmittevő, azt is neve ellen írják. Az emberiség nyüzsgő sokaságában senkit sem veszítenek szem elől. Legyen hát mindenki készen felelni a hívásra: »Itt vagyok, Uram, készen a cselekvésre.«” (*A Te Igéd igazság*, 7. köt., 987. o.).

4. Pál evangéliuma

„Azon a napon, melyen az Isten megítéli az emberek titkait az én evangéliumom szerint a Jézus Krisztus által” (Róm 2:16).

„Pál evangéliuma” – amely főleg a Római levelére utal – nem tölti be az erkölcsi törvény szerepét a Tízparancsolathoz hasonlóan, hanem egy olyan dokumentumot képez, amely révén az emberek tudomást szerezhetnek az üdvösség lehetőségéről és feltételeiről, valamint az isteni ítéletről. Jelentése: az ítélet úgy fog lezajlani, ahogy azt Pál megírta az általa „evangéliumnak” nevezett levélben.

Mit mond Pál apostol evangéliuma az ítéletről?

„Tudjuk pedig, hogy az Istennek ítélete igazság szerint van azokon, akik ilyeneket cselekesznek. Vagy azt gondolod, óh ember, aki megítéled azokat, akik ilyeneket cselekesznek, és te is azokat cselekszed, hogy te elkerülöd az Istennek ítéletét? Avagy megvted az ő jóságának, elnézésének és hosszútűrésének gazdagságát, nem tudván, hogy az Istennek jósága téged megtérésre indít? De te a te keménységed és meg nem tért szíved szerint gyűjtesz magadnak haragot a haragnak és az Isten igaz ítélete kijelentésének napjára. Aki megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint: Azoknak, akik a jó cselekedetben való állhatatossággal dicsőséget, tisztességet és halhatatlanságot keresnek, örök élettel; azoknak pedig, akik versengők és akik nem engednek az igazságnak, hanem engednek a hamisságnak, búsulással és haraggal. Nyomorúság és ínség minden gonoszt cselekedő ember lelkének, zsidónak először meg görögnek; dicsőség pedig, tisztesség és békesség minden jót cselekedőnek, zsidónak először meg görögnek: mert nincsen Isten előtt személyválogatás. Mert akik törvény nélkül vétkeztek, törvény nélkül vesznek is el: és akik a törvény alatt vétkeztek, törvény által ítéltetnek meg (mert nem azok igazak Isten előtt, akik a törvényt hallgatják, hanem azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik. Mert mikor a pogányok, akiknek törvényük nincsen, természetből a törvény dolgait cselekszik, akkor ők, törvényük nem lévén, önmaguknak törvényük: mint akik megmutatják, hogy a törvény cselekedete be van írva az ő szívükbe, egyetemben bizonyosságot téven arról az ő lelkiismeretük és gondolataik, amelyek egymást kölcsönösen vádolják vagy megmentetik). Azon a napon, melyen az Isten megítéli az emberek titkait az én evangéliumom szerint a Jézus Krisztus által” (Róm 2:2-16).

A pogányok apostolának is nevezett Pál evangéliuma talán eltért a többi apostol evangéliumától?

„Tudtotokra adom pedig atyámfiak, hogy az az evangélium, melyet én hirdettem, nem ember szerint való; mert én sem embertől vettem azt, sem nem tanítottak arra, hanem a Jézus Krisztus kijelentése által” (Gal 1:11-12).

„Azután tizenégy esztendő múlva ismét fölmentem Jeruzsálembe Barnabással együtt, elvivén Titust is. Föl-

mentem pedig kijelentés következtében, és eléjük adtam az evangéliumot, melyet hirdetek a pogányok között, de külön a tekintélyeseknek, hogy valami módon hiába ne fussak, avagy ne futottam légyen... A tekintélyesektől pedig (bárminők valának régen, azzal nem törődöm; Isten nem nézi az embernek személyét), mert velem a tekintélyesek semmit sem közöltek” (Gal 2:1-2, 6).

Következtetések

Minő odafigyelés, komolyság, ugyanakkor aggodalom is figyelhető meg Pál apostol szavaiban azon evangélium tartalmára vonatkozóan, amelyet messzemenő komolysággal hirdetett: „... hogy valami módon hiába ne fussak, avagy ne futottam légyen...”

Pál apostol evangéliuma azonos volt a többi apostol evangéliumával (itt különösen Péterről, Jakabról és Jánosról van szó). Tulajdonképpen a levelében teljesen érthetően és határozottan mutat rá arra, hogy nem létezik más evangélium, csak az, amit Isten és az apostolok jóváhagytak, vagyis nincs egy szigorú evangélium a zsidók, és egy engedékenyebb a pogányok számára. Továbbá, ha valaki ettől eltérő evangéliumot hirdet, még ha mennyei angyal is teszi, átok legyen az.

„Holott nincs más; de némelyek zavarnak titeket, és el akarják fordítani a Krisztus evangéliumát. De ha szinte mi, avagy mennyből való angyal hirdetne is néktek valamit azon kívül, amit néktek hirdettünk, legyen átok. Amint előbb mondtuk, most is ismét mondom: Ha valaki néktek hirdet valamit azon kívül, amit elfogadtatok, átok legyen” (Gal 1:7-9).

Jakabhoz és Jánoshoz hasonlóan Pál is rámutat arra, hogy a Törvény (a szöveggörnyezet szerint a Tízparancsolat) képezi az isteni ítélet jogi alapját. Minden emberben megtalálható az erkölcsi törvény legalább néhány halvány maradványa. Ezt az igazságot támasztja alá Chateaubrillant is: „A jó törvények csupán a lelkiismeret írott formáját jelentik” (Larousse 1873, *Le Grand Dictionnaire Universel du XIX-eme Siecle*, vol. X, art. „Loi”). A Törvényt Pál apostol „az ismeret és igazság formájának” nevezi, amit manapság mi etalonnak, hiteles szabványnak nevezünk. A Törvényt nem teszi érvénytelenné a hit, hanem ellenkezőleg: a hit által nyer megerősítést (Róm 3:31). Róm 7:7 verse rámutat arra, hogy a Törvény „szent, igaz és jó”. Az utalás a 10. parancsolatra szintén azt igazolja, hogy a Tízparancsolatról van szó.

Előbbi írásomban elkezdjük összerakni az utolsó ítélet részleteinek összképét. A rendelkezésünkre álló számos bibliai utalás természetesen egy sokkal terjedelmesebb értekezést igényelne, éppen ezért javaslok további tanulmányozásra *A nagy küzdelem* című könyv 28. fejezetét („A vizsgálati ítélet”), amelyben részletes és érthető módon van bemutatva a vizsgálati ítélet. ■

Emilian Niculescu, nyugdíjas lelkipásztor

**UGYANAZ AZ
EVANGÉLIUM
EMILIAN
NICULESCU**

ORSZÁGOS SOLA SCRIPTURA-TÁBOR

A Sola Scriptura országos kiképzőtáborára 2021. szeptember 2. és 5. között került sor az Argeş megyei Săticon található Ifjúsági Központban. A felkészítõn több mint 130 személy vett részt: könyvárusok, lelkipásztorok, a Szombatiskola és Személyes Szolgálatok Osztály igazgatói, az Uniõ és a Viaţa şi Sănătate Kiadó képviselõi, meghívottak és családtagok.

A rendezvénynek az volt a célja, hogy fejlődési stratégiákat dolgozzanak ki a jelenleg 51 központot tömörítõ Sola Scriptura országos könyvesbolt-hálózat hatékonyságának növelése érdekében.

A megbeszélések eredményeképpen született meg a „Dolgozz a városodért!” nevű projekt, amelyben te is részt vehetsz. További tájékoztatást 2021 utolsó negyedévi bibliatanulmányában találsz.

Az Úr áldja meg a Sola Scriptura teljes csapatát, és adjon erõt, hogy a „Dolgozz a városodért!” elnevezésű projektet sikeresen gyakorlatba tudjuk ültetni.

A Sola csapatában számodra is van hely! ■

SolaScriptura.ro

Marius Bratu, a Sola Scriptura igazgatója

GYŐZTESEK (II)

Isten országát az egyetemes háború győztesei fogják örökölni. Isten a diadalt Jézus Krisztus által adja meg nekünk! Így aratunk győzelmet. Ezt a titkot fedezték fel és értékelték a Jelenések könyvében leírt győztesek is. Ezek szerint azért követjük Jézus Krisztust, mert a győzelem nem a mienk, hanem Istentől jön Krisztus által, mivel vágyunk rá és elfogadjuk azt.

„Erőnkkel mi nem győzhetünk, / hamar lankadni szokott. / De vív ám a Hős érettünk, / Kit maga Isten adott. / Kérdetek, hogy ki az? / A Jézus Krisztus az! / Seregek Ura Ő! / Mint győztes lép elő, / Övé lesz a harcmező. // Lenne bár e világ tele / harcra kész ellenséggel, / mi mégsem rettegünk tőle, / nekünk bizton nyernünk kell! / Ma e világ ura, / bár gyúl nagy bosszúra, / már mit sem végezhet, / mert megítéltetett, / az Ige elejti őt.” (*Adventista énekeskönyv*, 268., „Erős vár a mi Istenünk!” című ének 2. és 3. szakasza).

De miért fognak elveszni sokan, nagyon sokan, oly sokan, mint a „tenger fővénye” (Jel 20:8)? Azért, mert Jézus előtt futottak, vagy, mert nem is akartak hallani Jézusról, vagy mert nem érdekelték őket a magasztos dolgok, sem Isten, sem a menny, sem az öröklét. Azért, mert nem akarták legyőzni Sátánt, hanem szövetkeztek vele Isten ellen.

Jegyezzük meg, hogy az üdvözültek „legyőzték azt a Bárány véréért” (Jel 12:11). A Bárány „Istennek ama Báránya, aki elveszi a világ bűneit!” (Jn 1:29). Az Ő vére üdvözít: „Tudván, hogy nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg a ti atyáitoktól örökölt hiábavaló életetekből; hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen bárányén, a Krisztusén” (1Pt 1:18-19).

A Bárány vére szerez győzelmet a bűn fölött, hogy a bűn többé ne hajtson rabságba bennünket, segít legyőznünk a nagy fenevadat, és biztosítja számunkra az örök életet. A Jelenések könyvéből tehát világosan kitűnik, hogy csak a győztesek fognak belépni Isten országába!

Tudva azt, hogy csak a Bárány vére által szerezhetjük meg a megmentő győzelmet, a Bárány üdvözítő áldozata képezze minden nap elmélkedésünk tárgyát. Hívjuk meg Őt az életünkbe és az otthonunkba. Türelmetlenül várja, hogy kérjük az Ő jelenlétét és a Vele való áldott közösséget. Ehhez nem fér kétség.

Szeretnénk követni Őt, hiszen ezt kérte az Úr Pétertől és minden tanítványától. Szeretnénk követni itt és az örökkévalóságban is, amint a Szentírásban olvassuk:

„Ezek azok, akik követik a Bárányt, valahová megy” (Jel 14:4). Ők képezik Jézus díszőrségét, de a többi megváltott is Őt fogja követni.

Figyeljük meg még egyszer, milyen előjogokban részesülnek azok, akik győztek a Bárány vére által:

- joguk lesz enni az élet fájáról;
- halhatatlanságot kapnak;
- joguk lesz enni az elrejtett manából;
- fehér kövecskét kapnak, amelyre a nevük van írva, s amely nevet csak a viselője ismeri;
- népek fölött fognak uralkodni;
- megkapják a hajnalcsillagot;
- fehér ruhát kapnak;
- nevük bennmarad az élet könyvében;
- az örökkévalóságon át Isten templomának oszlopai lesznek;
- viselik az Atya, a Krisztus és a szent város nevét;
- Krisztussal együtt ülnek a trónon.

A felsorolt tizenegy előjog közül kettő az étkezéssel kapcsolatos:

- joguk lesz enni az élet fájáról;
- joguk lesz enni az elrejtett manából.

Az élet fájáról a Biblia első könyvében olvashatunk: „És nevele az Úr Isten a földből mindenféle fát, tekintetre kedvest és eledelre jót, az élet fáját is, a kertnek közepette” (1Móz 2:9). Mi a rendeltetése ennek a fának?

A választ a Prófétaság Lelkének írásaiban kapjuk meg:

- „Az élet fája Krisztus gyermekei iránti megtartó gondoskodásának a jelképe. Amikor Ádám és Éva ettek az élet fájáról, elismerték, hogy Istentől függ az életük. Az élet fájának gyümölcsében életet fenntartó erő volt, és amíg fogyasztották, nem halhattak meg. Az özönvíz előtti nemzedékek e fa életadó erejének köszönhetően élhettek hosszú életet, mely erő Ádámon és Éván keresztül az ő életükben is kifejtette hatását” (*Review and Herald*, 1897. január 26.).

– „Az Éden közepén volt az élet fája, amely életadó gyümölcsöt termelt. Az engedelmes Ádám előtt mindig nyitva állt volna az út ehhez a fához, és Ádám örökké élt volna. De amikor vétkezett, halandó lett, és Isten elzárta az élet fájától” (*A nagy küzdelem*, 532. o.).

Tehát, az első emberpár számára hozzáférhető volt az élet fája, és mivel ettek erről a fáról, a gyümölcs élet-

**A KÁLVÁRIA
GYÜMÖLCSE
STEFAN
RADU**

adó ereje hosszú időn keresztül, még a bűnbeesés után is megmutatkozott az utódaikban.

Amikor áthágták az Úr parancsát, és Sátánnak engedve ettek a tiltott gyümölcsből (lásd: 1Móz 2:16-17; 3:1-6), elvesztették ezt a jogot. „És monda az Úr Isten: Ímé az ember olyaná lett, mint mi közülünk egy, jót és gonoszt tudván. Most tehát, hogy ki ne nyújtsa kezét, hogy szakasszon az élet fájáról is, hogy egyék és örökké éljen: kiküldé őt az Úr Isten az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett vala. És kiűzé az embert, és oda helyezteté az Éden kertjének keleti oldala felől a kerubokat és a villogó pallos lángját, hogy őrizték az élet fájának útját” (1Móz 3:22-24).

Ádám és Éva kiűzetése után senki sem evett az élet fájáról. Ennek tudható be, hogy egyetlen ember sem halhatatlan. Ez a szomorú igazság, habár a „kígyó” hazugságát, miszerint nem fogunk meghalni, ma is sokan elhiszik, és még prédikálják is. Nem hiszik viszont az ateisták, és nem hiszik a hetednapis adventisták sem! Érdekes, pedig hatalmas különbség van e két embercsoport között.

Az élet fája csak hosszú idő után, évezredek múltán tűnik fel újból a Biblia utolsó könyvében: „És a folyóvízen innen és túl életnek fája vala, mely tizenkét gyümölcsöt terem vala, minden hónapban meghozván gyümölcsöt; és levelei a pogányok gyógyítására valók” (Jel 22:2).

Most már el lett törölve az élet fájától való eltiltás, és a győzteseknek újból joguk van az élet fájához: „Boldogok, akik megtartják az ő parancsolatait, hogy joguk legyen az életnek fájához, és bemehessenek a kapukon a városba” (14. v.). Ímé, hogy van bemutatva az a jelenet, amely során az ember újból elnyeri azon jogát, hogy ehett az élet fájáról:

„Ádám élete az Édenből való kiűzetés után tele volt gyötrellemmel. Minden hervadó levél, minden áldozati állat, a gyönyörű természet minden betegsége, az ember tisztaságán ejtett szennyművek újra meg újra bűnére emlékeztették... Őszintén megbánta vétékét. Bízott a megígért Megváltó érdemeiben, és a feltámadás reménységével halt meg. Isten Fia jóvátette az ember kudarcát és bukását. Jézus engesztelő szolgálata nyomán Ádám visszakapja korábbi birodalmát.

Ádám elragadtatással tekint a fákra, amelyekben egykor gyönyörködött. Ártatlan és boldog korában ő szedte le róluk a gyümölcsöt. Látja a szőlőt, amelyet ő ápolt, a virágokat, amelyeket egykor oly szívesen gondozott. Értelme felfogja, hogy valóság az, amit lát; hogy ez a kert tényleg a helyreállított Éden, amely pompásabb most, mint amikor elvesztette. A Megváltó az élet fájához vezet. Szakit pompás gyümölcséből, és Ádámnak nyújtja. Ádám körülnéz, és az Édenben meglátja üdvözült családjának sok-sok tagját. Csillogó koronáját Jézus lábához teszi, és keblére borulva átöleli. Majd megérinti az arany-

hárfát, és győzelmes énekét visszahangozza a mennybolt: »Méltó, méltó, méltó a Bárány, aki megöletett, és újra él!« Ádám családja átveszi a hangot. Koronájukat a Megváltó lábához teszik, és tédert hajtva imádják Őt” (A nagy küzdelem, 647–648. o.).

Isten beváltja ígését: „A győzedelmesnek enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomának közepette van” (Jel 2:7).

Na és a manna? Hiszen Ő mondotta: „A győzedelmesnek enni adok az elrejtett mannából” (Jel 2:17). A győztesek számára megszűnik az élet fájától való eltiltás, és a manna sem marad elrejtve, hanem minden győztesnek a rendelkezésére áll fogyasztás végett. Ugye, milyen csodálatos? „És láték úgymint üveg tengert tűzzel elegyítve; és azokat, akik diadalmasok a fenevadon és az ő képén és bélyegén és az ő nevének számán, látám állani az üveg-tenger mellett, akiknek kezében valának az Istennek hárfái. És énekelik vala Mózesnek az Isten szolgájának énekét, és a Báránynak énekét, ezt mondván: Nagyok és csodálatosak a te dolgaid, mindenható Úr Isten; igazságosak és igazak a te útjaid, ó, szentek Királya! Ki ne félne téged, Uram! És ki ne dicsőíténé a te nevedet? Mert csak egyedül vagy szent. Mert eljönnek mind a pogányok és lehajolnak előtted; mert a te ítéleteid nyilvánvalókká lettek” (Jel 15:2-4).

A győztesek öröklik Isten országát. Legyőzték az ellenségüket és Isten ellenségét „a Bárány véérért, és az ő bizonyoságtételüknek beszédéért” (Jel 12:11). Ezen eszközök révén szerezték meg a győzelmet. Viszont nem egyedül vívták ki a diadalt, és nem csak a Bárány vére által, hanem annak köszönhetően is, hogy a Bárány végig velük volt a bizonyoságtevésük alatt: „Ezek [a gonoszok] a Bárány ellen viaskodnak, és a Bárány meggyőzi őket, mert uraknak Ura és királyoknak Királya; és az ő vele való hivatalosok és választottak és hívek is” (Jel 17:14).

Nagyon sok győztes lesz: „Azután látám, és ímé egy nagy sokaság, amelyet senki meg nem számíthatott, minden nemzetből és ágazatból, és népből és nyelvből; és a királyi szék előtt és a Bárány előtt állnak vala, fehér ruhákba öltözve, és az ő kezeikben pálmaágak; és kiáltanak nagy szóval, mondván: Az üdvösség a mi Istenünké, aki a királyi székben ül, és a Bárányé!” (Jel 7:9-10).

A győztesek ott állnak a tűzzel elegyített kristálytengernél, és dicsőítik Istent. Elismerik a Bárány érdemeit, azt, hogy üdvösségüket Óáltala kapták, és hogy az Ő győzelmében részesültek. És mindezért az Ő lábai elé helyezik koronáikat.

Kedves olvasóim, gyertek ti is! Elérkezett az idő, vár a menny! Ámen! ■

Dr. Ștefan Radu, nyugdíjas lelképásztor, a hittudományok doktora

A TÓRA HITELESSÉGE ÉS TÖRTÉNETISÉGE (I)

Ebben a negyedévben a szombatiskolában Mózes ötödik könyvéről tanulunk, így alkalmunk van újra felfedezni Mózes és Izrael Istenét – az egyedüli Istent, aki csodákat tesz és betartja ígéreteit. Sajnos vannak közöttünk eltévelyedett, hitehagyott tanítók is, akik nem követik többé Isten Igéjét, hanem inkább korunk arrogáns, hitetlen tanítóinak szavára hallgatnak. Egy ideje testvéreink közül néhányat megviselt a Bibliát romboló kritika, amely – többek között – nem ismeri el Mózes szerzőként, és sokszor még a könyv történetiségét is megkérdőjelezi. A bibliai történelem szerintünk mítosz. Azt állítják, hogy Hérodotosz előtt nem létezett történelmi érzék, és csak a mítoszt értékelték az emberek.

Mivel a Deuteronomium (Mózes ötödik könyve) a Tóra (Mózes törvénye) utolsó könyve, és az első három könyv magas fokú ismétlése, Mózes ötödik könyvének történetiségét a Pentateukhosz (Mózes öt könyve) keretében fogjuk megvizsgálni.¹

A világ bölcsei és a Biblia alapos vizsgálata

Wilhelm M. L. de Wette-tel (1780–1849) és Julius Wellhausennel (1844–1918) kezdődően egyre több lutheránus, református és anglikán teológus állítja – a racionalista humanizmus hatására –, hogy nem Mózes a könyvek szerzője, sőt, történeti személyiségét is tagadják. Mózes könyveit a konvencionálisan *Östörténelem*nek nevezett írások első részének tartják, amely magába foglalja a Pentateukhoszt, Józsué könyvét, Bírák, Ruth, Sámuel és Királyok könyvét, amelyeket több forrásból ollóztak össze Babilonban, Kr. e. 560 első felében. Mások viszont azt állítják, hogy Ezsdrás idejében született kitalációról van szó, amelyben kevés a száműzetés előtti, dokumentálható forrás.

A jezsuiták közvetítése által a Biblia romboló kritikája a katolikus teológiába is begyűrűzött, és a világ egyetemein domináns bibliatanulmányozó irányzattá vált. Ez az „ateológia” kisebb mértékben befolyásolta az ortodox teológusokat, de egyre világosabb, hogy senkit sem kímél ez az arrogáns „szepszis”, még az adventistákat sem, akik biztonságban érzik magukat.

Az írások forrásaira vonatkozó elmélet, amit „dokumentációs hipotézisnek” is neveznek, a következő érvtípusokra hivatkozik:

a) több név használata az Istenség megnevezésére (pl.: Jahve, Elohim: 1Móz 1:1; 2:5);

b) a narráció bizonyos forgatókönyveinek ismétlése (pl.: 1Móz 12:11–20; 20:1–18; 26:7–11);

c) feltételezett történelmi vagy lingvisztikai anakronizmusok (pl.: Kháldea, 1Móz 11:28; Ramszesz, 1Móz 47:11; 2Móz 1:11);

d) hasonlóság a szomszédos népek kultúrkörébe tartozó mítoszokkal²;

e) a Biblia által jelölt időben még nem létezett sem a zsidó nép, sem a héber írás;

f) természetfeletti jelenségek leírása.

Nem áll szándékunkban itt megcáfolni ezeket az érveket. Elég csupán néhány példát említenünk, ami után feltárjuk a Bibliában rejlő meggyőző bizonyítékokat. Másfelől, nem tagadhatjuk, hogy a tudományos (bölcészeti, nyelvészeti, történeti, stb.) tanulmányozás olyan szempontokat tár fel, amelyeket nem hagyhatunk figyelmen kívül, olyannyira, hogy a bibliai könyvek megírása és szerkesztése történeti valóságának megállapítása nem annyira könnyű, mint ahogy azt elsőre elképzelnénk.

A hit feleletei

Mózes Törvényét igazolják a próféták, Jézus és az apostolok

Mózes nemcsak Izrael vezetője, Isten királya és papja volt (5Móz 33:4–5; Zsolt 99:6). Ő volt Krisztus előtt a legnagyobb próféta, aki közelebb volt Istenhez, mint bármely másik próféta (4Móz 12:6–10; 5Móz 34:10–12). Mózes megsemmisítése Krisztus megsemmisítését jelenti (5Móz 18:15; Jn 5:45–47).

Az Úr Jézust bátorította Mózes (Lk 9:28–31). Jézus elismerte mind a Pentateukhosz mózesi³ eredetét, mind legfelső tekintélyét, amelynek Ő maga is alávetette magát⁴. Az apostolok egyháza szintén hitt Mózes történeti és prófétai tekintélyében⁵. Akik elutasítják Mózes, nem fogják majdan énekelni a Mózes és a Bárány énekét (Jel 15:3) az e világból megmentettekkel együtt.

Olyan utalások viszont, amelyek szerint Mózes a Tóra szerzője, a legősibb időkből fennmaradtak. Józsué világosan és ismételtelen leírta ezt

**LENYÜGÖZŐ
BIZONYÍTÉKOK
FLORIN
LAIU**

NEM ÁLL SZÁNDÉKUNKBAN ITT MEGCÁFOLNI AZ ÉRVEKET: ELÉG CSUPÁN NÉHÁNY PÉLDÁT EMLÍTENÜNK, AMI UTÁN FELTÁRJUK A BIBLIÁBAN REJLŐ MEGGYŐZŐ BIZONYÍTÉKOKAT.

(Józs 1:7–8; 8:31; 23:6), akárcsak Dávid (1Kir 2:3; Zsolt 103:7). A száműzetés előtt élt próféták is igazolják ezt (1Kir 14:6; 23:2, 21, 25; vö. 2Krn 34:30–31; 35:6), és a számkivetettség és a perzsa időszám prófétái is ebben hittek⁶.

Mózesre az a feladat hárult, hogy „egy könyvbe” feljegyezze, összegyűjtötte az eseményeket (2Móz 17:14), és látszik, hogy állandó jelleggel naplót vezetett (4Móz 33:2). Ő írta a Szövet-ség Könyvét is (2Móz 20:21–23:33; 24:4, 7; 2Móz 34:11–27). Ezek a bizonyítékok azt az ősi hitet igazolják, miszerint a teljes Pentateukhoszt Mózes írta (voltak ettől eltérő vélemények is, amelyekről a későbbiekben fogunk beszélni). Senki sem volt felkészültebb Mózesnél, és senki sem rendelkezett akkora tekintéllyel, mint ő (5Móz 34:10; ApCsel 7:22). A zsidók történetében meg-ingathatatlan volt a meggyőződés, hogy a Penta-teukhosz a Mózes műve.

Mivel a Mózes által írt Kivonulás könyve (Mózes második könyve) a Teremtés könyvének (Mózes első könyvének) folytatása, magától értetődő, hogy ennek is Mózes a szerzője, ahogy azt mindig is hitte a zsidó nép. A Kivonulás – Mózes harmadik könyve – Számok könyve (Mózes negyedik könyve) történetétől eltérően – amelyet felelevenít Mózes ötödik könyve, és amelynek Mózes kortársa volt – a Teremtés könyve a patriarchális korszakot mutatja be Ádám-tól az egyiptomi kivándorlásig, amelynek Mózes nyilvánvalóan nem volt a tanúja. Nem említi meg a rendelkezésére álló forrásokat, de az első leírások (1–11. fejezetek) összefoglaló, moralizáló jellege, valamint az Ábrahám, Izsák és Jákob történetére való összpontosítás azt sugallja, hogy Mózesnek is a többi prófétához hasonló források álltak rendelkezésére: a nemzet szóbeli hagyományai, látomások és írott dokumentumok.

Mindaz, ami meg van írva a Teremtés könyvében, kétségkívül ismert volt Izraelben Mózes előtt, mivel a domináns kultúra a szájhagyományon alapult. Minden embernek ismernie kellett a saját genealógiáját, népe ősei történelmének fontosabb pillanatait, az ember eredetének történetét és az élet – a világ – értelmét. Ahogy az evangélium is szájhagyomány útján terjedt, amíg le nem jegyezte és hivatalos formát nem adott nekik a három szinoptikus (Máté, Márk és Lukács), valamint János, ugyanúgy a patriarchális történelem is szájról szájra terjedt. Mózes először az ő „dajkájától” hallotta (2Móz 2:7–10; Zsid 11:24), viszont lévén, hogy természetfeletti módon Isten ihlette próféta volt (2Móz 3:1–2; 4Móz 12:6–8; Zsolt 103:7), végső formát adott a nemzet történetének, hogy az idő múlásával ne módosulhasson többé.

Ami pedig a dokumentumokat illeti, jóllehet nincsenek megemlítve, könnyen megtörténhet, hogy Mózes rendelkezésére állt néhány irat. Éltek írástudók azon a vidéken. A szíriaival és a kánaánival rokon, ékírással rögzített akkád nyelv volt a legrégebbi világnyelv a Közel-Keleten, így hát Izrael ősei, akik abban a kultúrában éltek, minden bizonnyal tudtak írni és olvasni, legalábbis annyira, hogy adásvételi szerződéseket írjanak (1Móz 23:16–18; 33:19). Az olyan történelmi adatok, mint az 1Móz 14:1–11-ben foglaltak, amelyek meghaladják a világi történészek ismereteit, nem tartoznak sem a szájhagyományhoz, sem a profetikus látomásokhoz, sokkal inkább írott dokumentumokból származhatnak.

Mindazok, akik tagadják, hogy a Kr. e.-i XV–XIII. században a zsidók tudtak írni és olvasni, nem veszik figyelembe, hogy az egyiptomi hieroglifákból származó protoszínaitikus ábécét már ismerték Egyiptomban, a Kr. e.-i XIX. századtól kezdődően⁷. Eddig még nem fedeztek fel ezzel az írással írt olyan feliratot, amelyet izraelitának tulajdonítanak, de ez még nem jelenti azt, hogy nem létezik valahol ilyen írott nyelvmemlék.

A Tóra mint történelmi forrás

A mítoszoknak és a legendáknak megvan a maguk értelme, írott vagy elbeszél formája. Mózes Pentateukhosza azonban teljesen más. Hol olvashatunk még ilyen pontosan dokumentálható legendákat, amelyek számos történelmi forrásnál is pontosabbak, gazdagabbak? Figyeljétek meg a Tóra kronológiáját. A Teremtés könyvében⁸ sokszor még az évet, a hónapot, de még a napot is megjelöli a szerző. Mózes harmadik könyvében a kivonulás korszakától számítják az éveket, pontos naptári dátumokkal, ami legalább a Salamon templomának megalapításáig működött is (1Kir 8:9)⁹. Ez lehetővé teszi számunkra, hogy az egyiptomi kivonulás bibliai dátumát a keresztény korszak távlatába is behelyezzük (Kr. e. 1445), így tudjuk kiszámítani azt is, hogy Ábrám körülbelül Kr. e. 2145-ben születhetett Urban.

Mózes harmadik könyve egy rituális revelációt tartalmaz, amelyre egy 30 napos periódusban került sor: az I. hónap elseje (Abib/Niszán) és a II. hónap elseje (Ziwi/Ijjar) között a Kivonulás utáni 2. évben (2Móz 40:17; 4Móz 1:1), azaz Kr. e. 1444-ben. A Számok könyve tele van történelmi adatokkal¹⁰, és árad belőle a hitelesség: aprólékos részletességgel leírja a tábor és a népszámlálás megszervezését, jelentéseket, statisztikákat tartalmaz, intézkedéseket említ meg, hosszú névsorokat, részletes útinaplót, földrajzi és archaikus történelmi adatokat. A 13. fejezetben (22. vers) olyan

A MÍTOSZOKNAK
ÉS A LEGENDÁK-
NAK MEGVAN
A MAGUK ÉRTELME.
MÓZES PENTATE-
UKHOSZA AZON-
BAN TELJESEN
MÁS. HOL OLVAS-
HATUNK MÉG
ILYEN PONTOSAN
DOKUMENTÁL-
HATÓ LEGENDÁKAT,
AMELYEK SZÁMOS
TÖRTÉNELMI
FORRÁSNÁL IS
PONTOSABBAK,
GAZDAGABBAK?

pontos adat van feljegyezve, hogy azt Hérodotosz is megirigyelné: „Hebron pedig hét esztendővel építettett elébb, mint az égyiptomi Coán.” Csak olyan hivatalnok rendelkezhetett ilyen információval, akinek hozzáférése volt Egyiptomnak a legrégibb dokumentumokat őrző levéltárához.

És végül Mózes „prédikációi”, amelyek a Deuteronomiumot alkotják, és felidézik a múltat és meghívják az új nemzedéket a szövetségbe (5Móz 29:1), a Kivonulás korszaka 40. éve XI. hónapjának (Pu’ullat/Sevát) első napján hangzottak el, azaz Kr. e. 1405-ben. Nyilvánvaló, hogy a Számok könyvének folytatásáról van szó (4Móz 36:13; 5Móz 1:1–5), teljes dátummeghatározással, amely megjelöli a helyet is (egy transzjordániai mezőség, amit hat földrajzilag meghatározható hely határol), az időpontot is (40. XI. 1 / Kr. e. 1405. január 1.), akárcsak a történelmi körülményeket (5Móz 29:1) és a Mózes életkorát¹¹.

A Deuteronomiumban azonban Mózes „elköveti azt az elővigyázatlanságot”, hogy előrelátja az izraelita királyságot (5Móz 17:14–20), a száműzetést és a helyreállítást (30–32. fejj.), amit a hitetlenek elméje képtelen elfogadni, ezért az ateológusok kijelentették, hogy a Deuteronomiumot Jósias reformjainak idején rögtönözték (2Kir 22:8–13; 2Krón 34:14–21)¹² és a száműzetés után – a perzsa korszakban – egészítették ki, mivel – szerintük – a jövőt ember nem ismerheti, Istenhez

pedig senki sem juthat el, sőt, még Isten sem ismeri a jövőt, ha egyáltalán létezik Isten.

Az a kutató, aki Isten nélkül vizsgálja a Bibliát, nem több az értelmileg nyomorék embernél! ■

(folytatása következik)

Florin Lăiu, nyugdíjas bibliatanár

**AZ ATEOLÓGUSOK
KIJELENTETTÉK,
HOGY A DEUTERONOMIUMOT JÓSIÁS
REFORMJAINAK
IDEJÉN RÖGTÖNÖZTÉK,
ÉS A SZÁMŰZETÉS
UTÁN, A PERZSA
KORSZAKBAN
EGÉSZÍTETTÉK KI.**

1. A Pentateukhosz Mózes öt könyvének görög megnevezése: *penta* = öt; *teukhoi* = tekercsek. A zsidók *Ĥamiššá ĥumše Tôrâ*-nak is nevezik ezeket a könyveket: „A Törvény öt ötdöde”.
2. Noé özönvize (1Móz 6–9) és Gilgames eposza. A gyékénykosárban megmentett Mózes (2Móz 2:3), akárcsak Sarrukín akkád király.
3. Mt 17:3; 19:8; Mk 7:10; 10:3, 5; 12:26; Lk 16:29, 31; 20:37; Jn 3:14; 5:45–46; 6:32; 7:19, 22–23.
4. Mt 4:4, 7, 10; 8:4; Mk 1:44; 6:11; Lk 4:4, 8; 5:14; 10:26.
5. Jn 1:45; ApCsel 3:22; 7:20–44; 15:21, 26:22; 28:23; Róm 9:15; 10:19; 1Kor 10:2; 2Kor 3:7, 15; 2Tim 3:8; Zsid 3:2–5, 16; 7:14; 8:5; 9:19; 11:23–28; 12:21; Júd 1:9.
6. Dán 9:11.13; Mal 3:22; Ezsd 3:2; 6:18; 7:6; Neh 8:1; 13:1.
7. Lásd Encyclopaedia Britannica: „Sinaitic inscriptions”. www.britannica.com.
8. 1Móz 7:10–12, 17, 24; 8:3, 6, 13–14; 16:16; 17:1, 24–25.
9. 2Móz 12:40–42, 51; 13:4, 10; 16:1; 19:1; 40:2.
10. 4Móz 1:1, 18; 9:1, 3, 5, 11, 22; 10:11; 33:3, 38–39.
11. Figyeljük meg 5Móz 31:2 és 34:7 verseit, ahol azt olvassuk, hogy Mózes elérte a 120 éves kort, annyit, amennyit az Úr meghatározott az ember élettartama számára (1Móz 6:3).
12. A romboló kritika a Tóra könyvének megtalálását tekinti a Tóra első hivatalos megjelenésének, amelyet a jahvista papság írt annak érdekében, hogy elfogadtassa Jeruzsálemben a jahvista vallást, és ezzel egy időben betiltassa a népszerű vallásokat.

SĂNĂTATE CU PRIORITATE

Raluca Măteescu műsora

HÉTFŐTŐL PÉNTEKIG, 19:00 órától

AZ UTOLSÓ TANÚK

„Hanem vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok: és lesztek nékem tanúim úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samariában és a földnek mind végső határáig” (Csel 1:8)

Nehéz, egyre bizonytalanabb és félelmetesebb időket élünk (2Tim 3:1). Az életünk hirtelen megváltozott, aggodalmat és mély nyugtalanságot hozva magával.

A fehérorosz író, Svetlana Alexjevics *Az utolsó tanúk* című könyvében egy kisgyermek szemszögéből számol be arról, amit átélt a második világháború kezdetén a volt Szovjetunióban. A nyugodt és gondoktól mentes életből, az ártatlanság és a vidámság korából, a boldog gyermekkorból hirtelen és váratlanul a félelem, a rettegés és a teljes bizonytalanság

időszakába csöppent. Százegy gyermek emlékezését írja le, akik mindannyian átérték a háborút, és rámutat ezen ártatlan, öt és tizenkét év közötti gyermekek fájdalmas kálváriájára. Félelmetes képeket bemutatva állítja szembe ártatlanságukat az erőszakkal és a rettegéssel, a lövedékek és bombák által darabokra szaggatott zsenge gyermekkorral.

Világunkban sokszor fordultak elő zavaros, érthetetlen és nem kívánatos események. A zsidó nép nem is annyira régi története – szintén a háború idejéből – már-már elképzelhetetlen szörnyűségeket jegyzett fel, amiket ráadásul értelmes emberi lények követtek el. Kortól és nemtől függetlenül, csupán zsidó származásuk miatt hurcoltak el embereket nyugodt otthonaikból, fosztottak meg minden vagyonuktól, választottak el szeretteiktől, szülőket a gyermekeiktől, aztán egyszerűen betoloncolták őket a halálvagonokba, majd a haláltáborokba kerültek. Abban az időszakban úgy tűnt, hogy Isten teljesen elfordította tőlük az arcát. Életük drámai módon, nagyon rövid idő alatt és váratlanul megváltozott.

Ránk is, akik ezekben az időkben élünk, szintén olyan időszak zúdult, amelyről folyton beszéltünk, hogy el fog jönni, hiszen Isten maga figyelmeztetett az Úr Jézus szava által: „Ímé eleve megmondtam néktek... és lesznek éhségek és dőghalálok, és földindulások mindenfelé. Mindez pedig a sok nyomorúságnak kezdete” (Mt 24:15, 7-8).

Ünnepélyes idők előtt állunk: „Mert akkor nagy nyomorúság lesz, amilyen nem volt a világ kezdete óta mind ez ideig, és nem is lesz soha. És

ha azok a napok meg nem rövidíttetnének, egyetlen ember sem menekülhetne meg; de a választottakért megrövidíttetnek majd azok a napok” (Mt 24:21-22). A szöveg utolsó része arról biztosít bennünket, hogy mindent Isten tart a kezében, és Ő irányítja gyermekeinek az életét.

Mit kell tennünk ezekben az időkben? Isten arra hívott el, hogy legyünk a tanúi, és el is várja, hogy rátermett tanúként járjunk! Vigyük el a reménytelen világnak a megmentés üzenetét: „És az Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek” (Mt 24:14).

Életünk, szavaink és tetteink, magatartásunk és viselkedésünk által kell megmutatnunk a világnak, hogy az Ő tanúi vagyunk, azok az utolsó tanúk, akikkel Isten szeretné véghezvinni az emberiség megváltásának tervét. „Krisztus által az Istenben kell elrejtőnünk az életünket. Személyesen kell ismernünk Krisztust. Csakis akkor tudjuk helyesen képviselni Őt a világ előtt. Hadd szálljon az ég felé szüntelenül az ima: »Uram, taníts meg úgy viselkedni, mint ahogy Jézus viselkedne a helyemben.« Bárhol vagyunk, hagyjuk világosságunkat jó cselekedetekben ragyogni Isten dicsőségére. Ez a mi életünk nagyszerű és fontos hatása” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 6. köt., 121. o.).

Nincs időnk sem panaszkodni, sem zúgolódnunk, sem félni, sem aggódni. Bátran és erőteljesen kell elvinnünk a veszendő világnak az üdvösség reménységét, mivel az Ő tanúi vagyunk (Csel 1:8), akik hallottuk, láttuk, elhittük és tudjuk, hogy Jézus visszatér. „És akkor feltetszik az ember Fiának jele az égen. És akkor sír a föld minden nemzetsége, és meglátják az embernek Fiát eljönni az ég felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel” (Mt 24:30).

„Válság áll közvetlen előttünk. A Szentlélek hatalmával kell hirdetnünk az utolsó napokra szóló nagy igazságot. Nem telik el sok idő, mielőtt mindenki meghallja a figyelmeztetést, és dönt. Akkor jön el a vég” (Ellen G. White, *Bizonyságtételek*, 6. köt., 24. o.). ■

**A MEGMENTÉS
HÍRE
AUREL
NEAȚU**

Aurel Neațu, a Romániai Unió elnöke

SZÓJÁTÉKOK

I. BIBLIAI KÖNYVCÍMEK A SZÖVEGBEN

Az alábbi szövegben 15 bibliai könyv címét rejtettük el. Ezeket megtaláljátok vagy a szó egy részében, vagy magában a szóban, esetenként pedig akár két szóban is. Keressétek meg tehát a könyvcímeket!

A bibliai hősök életéről akár te is megfogalmazhatnál egy rövid írást, hiszen nagyon sok hősről olvasunk a Bibliában. Különösen a bírák, de a királyok és a krónikák könyvében is találkozhatasz velük.

Mindenekelőtt olvasnod kell a Bibliát, de figyelned kell a prédikátor szavaira is. Ő sokszor példabeszédek formájában hirdeti az igét, máskor viszont zsoltárok és énekek erősítik meg a szavait.

Ezek alapján tehát érdekes történeteket írhat szúsé életéről, de nem maradhat el Ezdrás, Dániel vagy Jónás élettörténete sem.

Aztán ott voltak a tanítványok, akik Jézus oldalán érdekes jelenések tanúi lehettek, ezért később nem csak a zsidókhoz, hanem a pogányokhoz is elvitték az evangéliumot.

De elgondolkozhat az órababeliek életéről is, akiket az apostolok különböző cselekedetei vagy levelei támogattak.

Végül találj megfelelő címet az írásodnak.

II. VÁROSOK

1. lépés: Találjátok ki, hogy melyik ország fekszik a Vörös-tenger partján átellenben Egyiptommal. Ezen ország fővárosának neve öt betűből áll, és mindegyik betű a maga során egy-egy bibliai város vagy ország nevének a kezdőbetűje.

Ország: _ _ _ _ _

Fővárosa: _ _ _ _ _

2. lépés: Íme, néhány segítségül szolgáló utalás:

1. betű: a keresztény vértanúk városa: _ _ _ _ _

2. betű: mennyország: _ _ _ _ _

3. betű: a Siratófal városa: _ _ _ _ _

4. betű: a bölcsesség isteneinek városa (ékezetihával): _ _ _ _ _

5. betű: Saulus ebbe a városba sietett üldözni a keresztényeket: _ _ _ _ _

OLVASOK ÉS
FELFEDEZÉK
ALINA
CHIRILEANU

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztálya
igazgatójának asszisztense

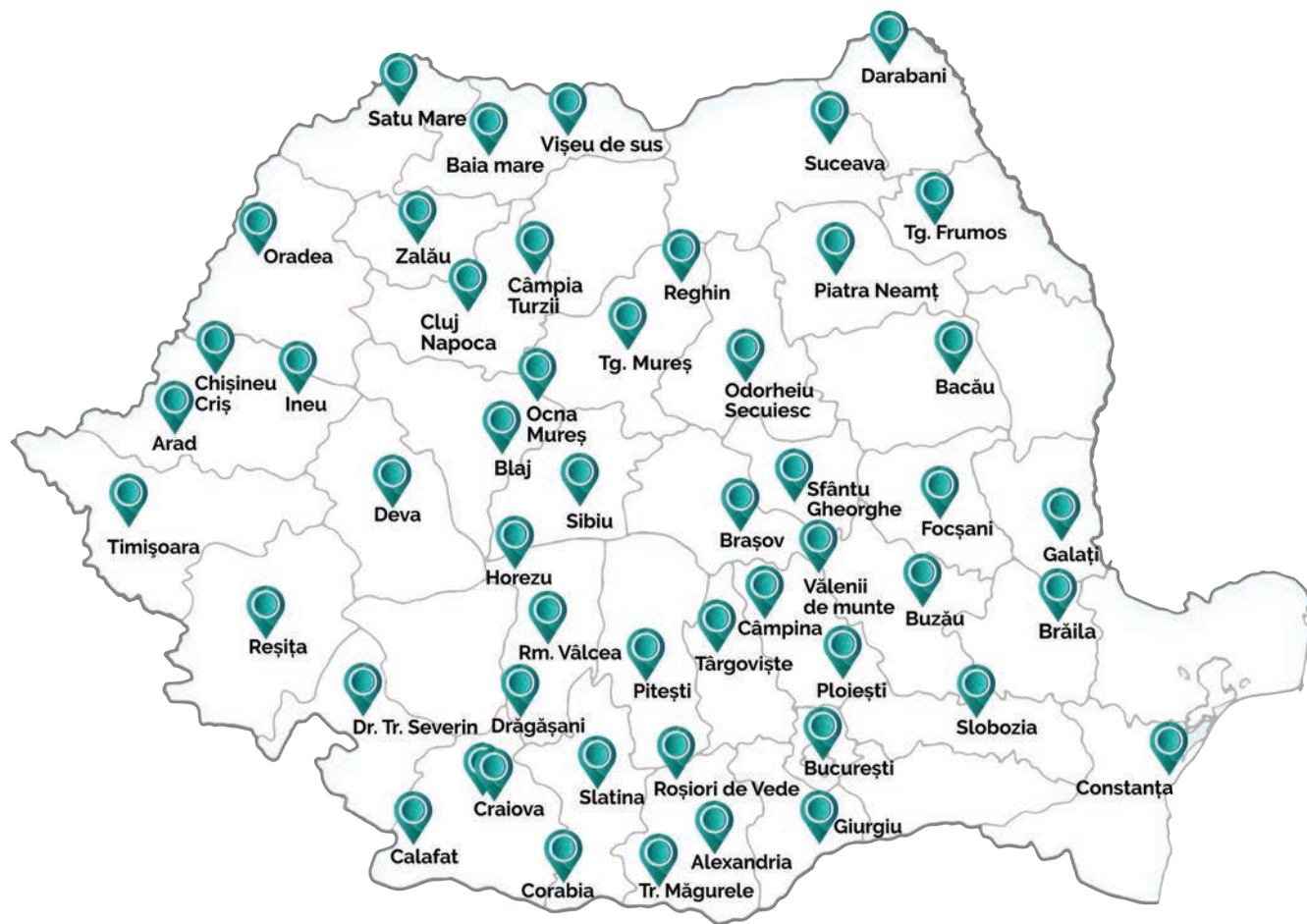
Megoldás: I. A bibliai hősök életéről akár te is megfogalmazhatnál egy rövid írást, hiszen nagyon sok hősről olvasunk a Bibliában. Különösen a bírák, de a királyok és a krónikák könyvében is találkozhatasz velük. Mindenekelőtt olvasnod kell a Bibliát, de figyelned kell a prédikátor szavaira is. Ő sokszor példabeszédek formájában hirdeti az igét, máskor viszont zsoltárok és énekek erősítik meg a szavait. Ezek alapján tehát érdekes történeteket írhat szúsé életéről, de nem maradhat el Ezdrás, Dániel vagy Jónás élettörténete sem. Aztán ott voltak a tanítványok, akik Jézus oldalán érdekes jelenések tanúi lehettek, ezért később nem csak a zsidókhoz, hanem a pogányokhoz is elvitték az evangéliumot. De elgondolkozhat az órababeliek életéről is, akiket az apostolok különböző cselekedetei vagy levelei támogattak. Végül találj megfelelő címet az írásodnak. II. Ország: SZAUD-ARÁBIA, fővárosa: RIJAD, 1. RÓMA, 2. ISTEN ORSZÁGA, 3. JERUZSÁLEM, 4. ATHÉN, 5. DAMASZKUSZ

VEGYÉL RÉSZT TE IS EBBEN!

– Támogasd személyesen a városodban működő Sola Scriptura könyvesbolt tevékenységeit és eseményeit! –

SolaScriptura.ro

TALÁLKOZOL EMBERTÁRSAIDDAL • MISSZIÓS ESZKÖZÖD • A HELY, AHOL TALÁLKOZOL EMBERTÁRSAIDDAL • MISSZIÓS ESZKÖZÖD

**SZÁMODRA IS VAN HELY!
TALÁLD MEG A HELYED EBBEN
A MISSZIÓS PROJEKTBEN!***

**DOLGOZZ
A VÁROSODÉRT!**

A Sola Scriptura projektje

* További információkat a projekt-katalógusban találsz.

57936